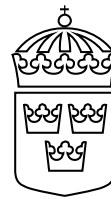

Regeringens proposition

2025/26:173

Framtidens yrkeshögskola

Prop.
2025/26:173

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 5 mars 2026

Ulf Kristersson

Simona Mohamsson
(Utbildningsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

Propositionen innehåller förslag till ändringar i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan som syftar till att stärka yrkeshögskolan och skapa förutsättningar för ett breddat utbildningsutbud. Förslagen innebär bl.a. följande:

- En utbildning inom yrkeshögskolan ska inte bara väsentligen kunna bygga på de kunskaper som de studerande får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper, utan även på de kunskaper som de får i eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper.
- Utbildningsanordnare ska i lagen definieras som den som har fått ett beslut enligt lagen om att utbildningen ska ingå i yrkeshögskolan. Utbildningsanordnaren ska ansvara för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen samt för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs.
- Hos utbildningsanordnaren ska det finnas en ledningsgrupp för utbildningen. Ledningsgruppen ska bevaka att det systematiska kvalitetsarbetet leder till att utbildningen uppfyller lagens krav på utbildningens karaktär och särart.

Den nya bestämmelsen i lagen om yrkeshögskolan om att en utbildning inom yrkeshögskolan ska kunna bygga på de kunskaper som de studerande får i eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper föreslås träda i kraft den 1 april 2027. Övriga ändringar i lagen föreslås träda i kraft den 1 juli 2026.

1	Förslag till riksdagsbeslut	4
2	Lagtext	5
2.1	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan.....	5
2.2	Förslag till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan.....	9
3	Ärendet och dess beredning	10
4	Yrkeshögskolans regelverk behöver uppdateras	10
4.1	Yrkeshögskolan är en viktig aktör för kompetensförsörjning men regelverket behöver uppdateras	10
4.2	Det finns behov av yrkeshögskoleutbildningar som bygger på eftergymnasial utbildning	11
4.3	Ansaret för en utbildning inom yrkeshögskolan behöver tydliggöras	11
4.4	Propositionens disposition.....	12
5	Nuvarande reglering.....	12
5.1	Framväxten av yrkeshögskolan	12
5.2	Regleringen av yrkeshögskolan.....	12
5.3	Vissa ledningsgrupper inom yrkeshögskolan omfattas av kommunallagen.....	16
6	En yrkeshögskoleutbildning ska kunna bygga på eftergymnasial utbildning	19
7	Utbildningsanordnarens respektive ledningsgruppens ansvar ska vara tydligt.....	22
7.1	Det ska införas en definition av utbildningsanordnare	22
7.2	Ansvarsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och ledningsgruppen ska förtydligas	25
8	Svensk medverkan i nordiskt forskningssamarbete	33
8.1	Sverige bidrar till nordisk forskningsfinansiering genom Nordforsk.....	33
8.2	Det krävs inte att förvaltningsuppgifter överläts till Nordforsk för att Sverige ska kunna delta i det nordiska forskningssamarbetet	33
9	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser.....	36
10	Konsekvenser.....	37
11	Författningskommentar.....	40
11.1	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan.....	40
11.2	Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan.....	44

Bilaga 1	Sammanfattning av betänkandet Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31)	45	Prop. 2025/26:173
Bilaga 2	Betänkandets lagförslag.....	53	
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	56	
Bilaga 4	Sammanfattning av promemorian Överlåtelse av förvaltningsuppgift inom nordiskt forskningssamarbete (U2025/00994).....	58	
Bilaga 5	Promemorians lagförslag.....	59	
Bilaga 6	Förteckning över remissinstanserna	60	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 mars 2026	61	

Förslag till riksdagsbeslut

Regeringens förslag:

1. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan.
2. Riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan.

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2009:128) om yrkeshögskolan

dels att 2, 6, 7, 8 och 14 §§ ska ha följande lydelse,

dels att rubriken närmast före 12 § ska lyda ”Kompetens och förutsättningar hos utbildningsanordnaren”,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 13 a–13 d §§, och närmast före 13 b § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I lagen avses med

– studerande: den som är antagen till och bedriver studier vid en utbildning som ingår i yrkeshögskolan,

– uppdraagsutbildning: utbildningsverksamhet som anordnas mot ersättning från uppdragsgivare som inte är en fysisk person och där uppdragsgivaren utser den som ska få delta i utbildningen,

– utbildningsanordnare: den som har fått ett beslut enligt 7 § om att utbildningen ska ingå i yrkeshögskolan,

– yrkeshögskolan: samtliga utbildningar som avses i 7 § och som inte är utbildningar enligt högskolelagen (1992:1434) eller kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och

– årsplats: en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor.

6 §

Utbildningen ska

1. svara mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, eller medverka till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället,

1. ha sin grund i kunskap som genererats dels i produktionen av varor och tjänster, dels i vetenskap och utformas så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås,

2. ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet,

3. präglas av såväl stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring,

4. utvecklas och bedrivs i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare, och

5. bidra till att bryta traditioner i fråga om könsbundna utbildnings- och yrkesval.

2. ha sin grund i kunskap som genererats dels i produktionen av varor och tjänster, dels i vetenskap och utformas så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås,

3. ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet,

4. präglas av såväl stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring,

5. utvecklas och bedrivs i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnaren, och

6. bidra till att bryta traditioner i fråga om könsbundna utbildnings- och yrkesval.

7 §¹

En myndighet beslutar, efter ansökan, om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan och hur många årsplatser utbildningen i så fall ska omfatta. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om frågor som myndigheten ska fatta beslut om med anledning av en sådan ansökan samt om vilken myndighet som ska pröva frågor som rör en sådan ansökan och antalet årsplatser.

Den myndighet som regeringen bestämmer beslutar, efter ansökan, om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan och hur många årsplatser utbildningen i så fall ska omfatta.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

1. ytterligare föreskrifter om frågor som ska prövas med anledning av en ansökan om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan, och

2. ytterligare föreskrifter om antalet årsplatser.

En anordnare av utbildning inom yrkeshögskolan kan efter ansökan få statsbidrag eller särskilda medel för utbildningen. Regeringen kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilken myndighet som fördelar bidrag och medel.

Den myndighet som regeringen bestämmer beslutar, efter ansökan, om en anordnare av utbildning inom yrkeshögskolan ska få statsbidrag eller särskilda medel för utbildningen.

13 a §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om den kompetens och de förutsättningar som utbildningsanordnaren ska ha och den kompetens som de personer som anges i 13 § ska ha.

Ledningen av utbildningen

13 b §

Utbildningsanordnaren ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Utbildningsanordnaren ansvarar också för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs.

13 c §

Det ska hos utbildningsanordnaren finnas en ledningsgrupp för utbildningen. Om en utbildningsanordnare är ansvarig för flera utbildningar, får ledningsgruppen vara gemensam för dessa. En ledningsgrupp för utbildningar som är av särskilt värde för individen och samhället inom ett eller flera smala yrkesområden får vara gemensam för flera utbildningsanordnare.

² Senaste lydelse 2016:1183.

Företrädare för de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen ska ingå i ledningsgruppen.

Ledningsgruppen ska bevaka att det systematiska kvalitetsarbetet leder till att utbildningen uppfyller kraven i 6 §.

13 d §

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och utbildningsanordnarens och ledningsgruppens uppgifter.

14 §³

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka examina som får avläggas inom yrkeshögskolan.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

- 1. vilka examina som får avläggas inom yrkeshögskolan,*
- 2. examensbevis och utbildningsbevis, och*
- 3. betygssättning.*

Utbildningsanordnaren får utfärda utbildningsbevis och examensbevis. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om utbildningsbevis och examensbevis.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2026.

2.2 Förslag till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan

Prop. 2025/26:173

Härigenom föreskrivs att 5 § lagen (2009:128) om yrkeshögskolan ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

En utbildning inom yrkeshögskolan ska väsentligen bygga på de kunskaper som *eleverna* får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper.

Föreslagen lydelse

5 §¹

En utbildning inom yrkeshögskolan ska väsentligen bygga på de kunskaper som *de studerande* får

1. på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper, *eller*

2. i *eftergymnasial utbildning* eller motsvarande kunskaper.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2027.

¹ Senaste lydelse 2009:1040.

3 Ärendet och dess beredning

Regeringen beslutade den 20 oktober 2021 att ge en särskild utredare i uppdrag att föreslå de förändringar som krävs i yrkeshögskolans regelverk för att säkerställa den växande utbildningsformens effektiva funktion även för framtiden. Syftet med utredningen var att förtydliga yrkeshögskolans roll i utbildningssystemet och att skapa förutsättningar för att yrkeshögskolan ska kunna fortsätta att utvecklas med bibehållen kvalitet (dir. 2021:88). Utredningen som antog namnet Utredningen om framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar, överlämnade i juni 2023 betänkandet Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1* och betänkandets lagförslag finns i *bilaga 2*. Betänkandet har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats, [regeringen.se](https://www.regeringen.se), och i Utbildningsdepartementet (U2023/02078).

Promemorian Överlåtelse av förvaltningsuppgift inom nordiskt forskningssamarbete (U2025/00994) har tagits fram inom Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 4*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 5*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 6*. Remissyttrandena finns tillgängliga på regeringens webbplats, [regeringen.se](https://www.regeringen.se), och i Utbildningsdepartementet (U2025/00994).

I denna proposition behandlas utredningens bedömning om möjlighet till progression inom yrkeshögskolesystemet avsnittet 6.10.1 samt delar av utredningens förslag om utbildningsanordnaren och ledningsgruppen för en yrkeshögskoleutbildning i avsnitten 9.4.2 och 9.6.2 i betänkandet. I propositionen behandlas även förslaget i promemorian.

4 Yrkeshögskolans regelverk behöver uppdateras

4.1 Yrkeshögskolan är en viktig aktör för kompetensförsörjning men regelverket behöver uppdateras

Sveriges ställning som kunskapsnation bygger på en välutbildad befolkning. Tillgång till utbildning av hög kvalitet som svarar mot samhällets behov av olika kompetenser är av avgörande betydelse. Flexibla utbildningsmöjligheter som möjliggör ett livslångt lärande för såväl unga som vuxna stärker Sveriges konkurrenskraft och förbättrar samhällets omställningsförmåga. En god grundutbildning och senare möjligheter att bredda eller fördjupa sin kompetens, eller att helt och hållet byta karriär, blir allt viktigare på en föränderlig arbetsmarknad.

Yrkeshögskolan är en utbildningsform som omfattar eftergymnasiala yrkesutbildningar vid sidan av högskolan. Yrkeshögskolans övergripande syfte är enligt lagen (2009:128) om yrkeshögskolan bl.a. att säkerställa att

eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd och att utbildningarna håller hög kvalitet. Utbildningsformen spelar en viktig roll när det gäller kompetensförsörjningen till arbetslivet och bidrar till att möta de stora samhällsutmaningar som Sverige står mitt i. Med en föränderlig arbetsmarknad finns ett ökat behov av kvalificerad yrkesutbildning som kan tillvarata individers tidigare erfarenheter.

Sedan yrkeshögskolans start 2009 har utbildningsformen vuxit kraftigt. Antalet årsplatser har fördubblats sedan 2014 och yrkeshögskolan omfattar nu omkring 50 000 årsplatser. Det medför att det befintliga regelverket behöver uppdateras för att säkerställa att utbildningarna möter arbetslivets behov och att de studerande får en utbildning av hög kvalitet.

4.2 Det finns behov av yrkeshögskoleutbildningar som bygger på eftergymnasial utbildning

En utbildning inom yrkeshögskolan ska enligt lagen om yrkeshögskolan väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper. Sedan 2020 har yrkeshögskolans utbud kompletterats med korta utbildningar som ger individer möjlighet att bredda och fördjupa sin kompetens. I takt med att arbetslivets behov av kompetens har förändrats behöver yrkeshögskolan ett mer flexibelt system som möjliggör progression. Det finns ett behov av att införa en möjlighet att inom yrkeshögskolan även tillhandahålla kvalificerad yrkesutbildning som bygger på eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper. Detta behövs för att möta den ökade efterfrågan på korta kurser och på mer avancerade yrkeshögskoleutbildningar. Det nuvarande regelverket lägger hinder i vägen för detta.

4.3 Ansvaret för en utbildning inom yrkeshögskolan behöver tydliggöras

Kraftigt ökade volymer av ansökningar och studerande ökar också behovet av en rättssäker och effektiv administration av yrkeshögskolan. I lagen om yrkeshögskolan anges att utbildning inom yrkeshögskolan får anordnas av statliga universitet och högskolor, andra statliga myndigheter, kommuner, regioner och enskilda fysiska eller juridiska personer samt att en utbildningsanordnare får anordna utbildning i samverkan med andra. Såväl den aktör som enligt beslut av Myndigheten för yrkeshögskolan (MYH) får bedriva utbildning inom yrkeshögskolan som den eller de som denna aktör samverkar med för att genomföra utbildningen brukar dock inom yrkeshögskolan benämnas utbildningsanordnare. Det gör att det blir otydligt vad det innebär att vara utbildningsanordnare i yrkeshögskolan och vem som ansvarar för utbildningen. Utbildningsanordnarens ansvar i relation till andra aktörer som samverkar i genomförandet av utbildningen behöver därför förtydligas.

Det ska vidare för varje utbildning inom yrkeshögskolan hos den ansvariga utbildningsanordnaren finnas en ledningsgrupp för utbildningen, som

Prop. 2025/26:173 bl.a. ska besluta om antagning till utbildningen. Majoriteten av ledningsgruppen ska bestå av företrädare för arbetslivet. Ansvarsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och ledningsgruppen behöver förtydligas och det behöver ses över vad som ska regleras i lag respektive på förordningsnivå, inte minst med hänsyn till att det har ifrågasatts om regleringen av ledningsgruppen är förenlig med kommunallagen (2017:725).

4.4 Propositionens disposition

I denna proposition lämnas i avsnitt 6 förslag om att en yrkeshögskoleutbildning ska kunna bygga på eftergymnasial utbildning, och i avsnitt 7 lämnas förslag på en tydligare och mer ändamålsenlig reglering av yrkeshögskoleutbildningen. I avsnitt 8 finns en bedömning om forskningsfinansiering som inte berör yrkeshögskolan. Dessförinnan lämnas en redogörelse för gällande rätt i fråga om yrkeshögskolan i avsnitt 5.

5 Nuvarande reglering

5.1 Framväxten av yrkeshögskolan

Yrkeshögskolan inrättades 2009, men den föregicks av den kvalificerade yrkesutbildningen som 1996 började bedrivas som en försöksverksamhet med målet att utveckla en eftergymnasial utbildning med en egen identitet som speglade såväl arbetslivets som individens behov av kvalificerad yrkesutbildning. Arbetslivet deltog redan från början aktivt i utformandet av utbildningen och var också representerat i de olika utbildningarnas ledningsgrupper, där det utgjorde en majoritet.

Dagens yrkeshögskola har i princip samma utgångspunkter som den kvalificerade yrkesutbildningen. Arbetslivets medverkan och engagemang i utformningen av utbildningen är en viktig aspekt, som präglat utbildningsformen ända sedan försöksverksamheten inleddes. Denna medverkan kommer bl.a. till uttryck i form av utbildningsmomentet lärande i arbete (LIA), som innebär att de studerande får möjlighet att på en arbetsplats och under handledning utveckla sina kunskaper i en verklig arbetslivssituation. Arbetslivet tar på det sättet aktiv del i utbildningen och finansierar normalt också LIA. Arbetslivets medverkan bidrar till utbildningens kvalitet och intresse för utbildningsformen från såväl de studerande som det medverkande arbetslivet.

5.2 Regleringen av yrkeshögskolan

Bestämmelser om yrkeshögskolan finns i både lag och förordning

Det anges i 8 kap. regeringsformen (RF) när föreskrifter ska meddelas av riksdagen och när föreskrifter kan meddelas av regeringen. Regeringen får

bl.a. meddela sådana föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen (8 kap. 7 § första stycket 2 RF). Med stöd av denna s.k. restkompetens kan regeringen t.ex. meddela föreskrifter, som visserligen avser förhållandet mellan enskilda och det allmänna, men som inte gäller skyldigheter för enskilda eller ingrepp från det allmänns sida. Riksdagen är dock inte förhindrad att meddela föreskrifter inom regeringens kompetensområde. Om riksdagen vill att regeringen fortfarande ska ha möjlighet att använda sig av restkompetensen för att meddela föreskrifter på området kan riksdagen genom en s.k. upplysningsbestämmelse markera att regeringen, trots lagregleringen, kan använda sig av sin restkompetens för att meddela föreskrifter om undantag från en huvudregel i lag eller ytterligare föreskrifter om något som har reglerats i lag.

Regleringen när det gäller yrkeshögskolan faller i huvudsak under regeringens restkompetens, dvs. regeringen har normalt befogenhet att reglera yrkeshögskolans verksamhet. Regeringen har också befogenhet att reglera vad som ska gälla för förvaltningsmyndigheten för yrkeshögskolan, dvs. MYH. Det har dock ansetts lämpligt att grundläggande mål och villkor för yrkeshögskolan regleras i lag (jfr prop. 2008/09:68, bet. 2008/09:UbU6, rskr. 2008/09:178). Bestämmelser om yrkeshögskolan finns därför såväl i lagen om yrkeshögskolan som i förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan och andra till lagen om yrkeshögskolan anslutande förordningar. Även andra författningar är tillämpliga på yrkeshögskolan, t.ex. arbetsmiljölagen (1977:1160) och diskrimineringslagen (2008:567).

Närmare om syftet med yrkeshögskolan

Yrkeshögskolans övergripande syfte är enligt lagen om yrkeshögskolan att säkerställa att eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd, att statens stöd för eftergymnasiala yrkesutbildningar fördelas effektivt och att utbildningarna håller hög kvalitet. Lagen syftar också till att inom ramen för yrkeshögskolan tillgodose behov av eftergymnasiala yrkesutbildningar inom smala yrkesområden som avses leda till förvärsarbete för de studerande, eller till en ny nivå inom deras yrke (1 § lagen om yrkeshögskolan).

Utbildningen inom yrkeshögskolan ska ha sin grund i kunskap som genererats dels i produktionen av varor och tjänster, dels i vetenskap och utformas så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås. Utbildningen ska vidare ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet, präglas av såväl stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring samt utvecklas och bedrivs i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare (6 § lagen om yrkeshögskolan). I förarbetena till bestämmelsen betonas att arbetslivet bör ha ett avgörande inflytande över innehållet i yrkeshögskoleutbildningarna. Yrkeshögskolan bör vara en utbildningsväg som tar sin utgångspunkt i att skapa möjlighet för individer att skaffa sig kvalifikationer och kompetenser som efterfrågas i arbetslivet. Det yrkeskunnande som yrkeshögskolan bör ge måste enligt förarbetena definieras i samverkan med arbetslivet. Arbetslivets inflytande är viktigt också mot bakgrund av de snabba förändringarna på arbetsmarknaden, som medför ett ständigt behov av nya eller förändrade kvalifikationer och

Prop. 2025/26:173 kompetenser. Yrkeshögskolan bör fylla en viktig funktion när det gäller att möta hela Sveriges behov av kvalificerad arbetskraft (prop. 2008/09:68 s. 28 och 29).

Avgränsning mot universitet och högskolor görs i en paragraf med definitioner i lagen om yrkeshögskolan. I 2 § anges att i lagen avses med yrkeshögskolan samtliga utbildningar som avses i 7 § och som inte är utbildningar enligt högskolelagen (1992:1434) eller kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. I 7 § anges att en myndighet beslutar, efter ansökan, om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan och hur många årsplatser utbildningen i så fall ska omfatta. Det anges vidare att regeringen med stöd av 8 kap. 7 § RF kan meddela ytterligare föreskrifter om frågor som myndigheten ska fatta beslut om med anledning av en sådan ansökan samt om vilken myndighet som ska pröva frågor som rör en sådan ansökan och antalet årsplatser.

Yrkeshögskolans avgränsning mot gymnasieutbildning görs i lagen om yrkeshögskolan genom att det i 5 § anges att en utbildning inom yrkeshögskolan väsentligen ska bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper.

Vilka får anordna yrkeshögskoleutbildningar?

Utbildningar inom yrkeshögskolan får anordnas av statliga universitet och högskolor, andra statliga myndigheter, kommuner, regioner och enskilda fysiska eller juridiska personer. Utbildningsanordnare får anordna utbildningen i samverkan med andra (4 § lagen om yrkeshögskolan). Innebörden av denna bestämmelse behandlas i propositionen Kvalificerad yrkesutbildning (prop. 2000/01:63) och propositionen Yrkeshögskolan (prop. 2008/09:68). Där anges bl.a. att en viktig uppgift för arbetslivet är att identifiera det utbildningsbehov som finns samt att en viktig förutsättning för att en utbildning ska komma i fråga är att det finns tillgång till platser för lärande i arbete (LIA) i tillräcklig omfattning. Arbetslivets medverkan är därför enligt förarbetena avgörande för den totala dimensioneringen av hela utbildningsformen. Vidare deltar arbetslivet ofta även i den skolförlagda delen, antingen med hela kurser eller som föreläsare och inspiratörer (prop. 2000/01:63 s. 43).

Det är MYH som beslutar om en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan (1 kap. 4 § förordningen om yrkeshögskolan). Ett grundläggande krav för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan är enligt förordningen om yrkeshögskolan att utbildningen svarar mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet, som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina, eller medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället. Ett ytterligare krav är att utbildningsanordnaren har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen enligt lagen om yrkeshögskolan och föreskrifter i förordningen (1 kap. 3 §).

MYH har tillsyn över utbildningarna inom yrkeshögskolan (4 § förordningen [2011:1162] med instruktion för Myndigheten för yrkeshögskolan). Myndigheten får enligt förordningen om yrkeshögskolan återkalla ett

beslut om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan, om utbildningen inte längre uppfyller kraven eller utbildningsanordnaren eller någon annan som medverkar i anordnandet inte iakttar sina skyldigheter enligt förordningen (1 kap. 7 §).

Prop. 2025/26:173

Hur finansieras yrkeshögskoleutbildningarna?

Ett beslut om att en utbildning får ingå i yrkeshögskolan kan innebära att anordnaren får statlig finansiering. Kommuner, regioner eller enskilda kan få statsbidrag och statliga universitet och högskolor kan få särskilda medel. Statsbidrag respektive särskilda medel får även lämnas för kostnader för undervisning i svenska med yrkesinriktning i utbildningarna och särskilt pedagogiskt stöd till studerande med funktionsnedsättning i utbildningarna (5 kap. 2 § förordningen om yrkeshögskolan). Utbildning inom yrkeshögskolan som finansieras med statsbidrag eller särskilda medel ska vara avgiftsfri för de studerande. Enstaka inslag som de studerande får betala ett obetydligt belopp för får dock förekomma (9 § lagen om yrkeshögskolan och 1 kap. 4 § förordningen om yrkeshögskolan).

För yrkeshögskoleutbildning utan statlig finansiering gäller i huvudsak samma regelverk som för övrig yrkeshögskoleutbildning och den står precis som annan yrkeshögskoleutbildning under MYH:s tillsyn. Om utbildningsanordnaren inte får statsbidrag eller särskilda medel för utbildningen får anordnaren ta ut studerandeavgifter för utbildningen i den utsträckning som MYH beslutar.

Alla yrkeshögskoleutbildningar, oavsett hur de finansieras, berättigar de studerande till studiestöd. Undantagen är bara sådan yrkeshögskoleutbildning som genomförs som uppdragsutbildning enligt förordningen (2009:131) om utbildning inom yrkeshögskolan som uppdragsutbildning. Statsbidrag eller särskilda medel lämnas inte för sådan utbildning och utbildningen berättigar inte till studiestöd.

För att kostnaderna för studiestöd inte ska bli för höga beslutar regeringen särskilt om det sammanlagda antalet årsplatser för de utbildningar inom yrkeshögskolan för vilka statsbidrag eller särskilda medel inte lämnas (1 kap. 6 § förordningen om yrkeshögskolan). Regeringen beslutade 2022 att det sammanlagda antalet sådana platser inte ska överskrida 700 (U2022/02233).

Hur leds yrkeshögskoleutbildningarna?

För varje yrkeshögskoleutbildning ska det finnas en ansvarig utbildningsanordnare som ansvarar för att utbildningen genomförs enligt lagen om yrkeshögskolan och förordningen om yrkeshögskolan och andra förordningar (2 kap. 3 § förordningen om yrkeshögskolan). Det ska också hos den ansvariga utbildningsanordnaren finnas en ledningsgrupp för utbildningen. Om en utbildningsanordnare är ansvarig för flera utbildningar, får ledningsgruppen vara gemensam för dessa. Vidare får en ledningsgrupp för utbildningar som är av särskilt värde för individen och samhället inom ett eller flera smala yrkesområden vara gemensam för flera utbildningsanordnare (4 kap. 1 § förordningen om yrkeshögskolan).

Ledningsgruppen ska bestå av företrädare för de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen, minst en företrädare för skolväsendet, minst en företrädare för de studerande och den person som utbildningsanordnaren har utsett att leda det dagliga arbetet i verksamheten. Ledningsgruppen ska dessutom i vissa fall bestå av minst en företrädare för ett universitet eller en högskola som utsetts av universitetet eller högskolan. Enligt huvudregeln ska flertalet av ledamöterna i en ledningsgrupp vara företrädare för arbetslivet (4 kap. 3 och 4 a §§ förordningen om yrkeshögskolan). Dessa företrädare har stort inflytande över vilken yrkeshögskoleutbildning som kommer till stånd och hur utbildningen genomförs.

Ledningsgruppen ska enligt 4 kap. 2 § förordningen om yrkeshögskolan se till att utbildningen genomförs enligt lagen om yrkeshögskolan och förordningen om yrkeshögskolan, andra förordningar och föreskrifter som har meddelats av MYH samt i enlighet med beslut av myndigheten. Ledningsgruppen ska också anta sökande till utbildningen, pröva frågor om tillgodoräknande, utfärda examens- och utbildningsbevis och svara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs. Ledningsgruppen får när det gäller korta utbildningar och vissa kurser överlåta till utbildningsanordnaren att anta sökande samt utfärda examens- och utbildningsbevis.

I huvudsak gällde samma bestämmelser om ledningsgruppen för den kvalificerade yrkesutbildningen redan när försöksverksamheten inleddes 1996.

Utbildningsanordnaren ska ha den kompetens och de förutsättningar som krävs för att anordna utbildning inom det yrkesområde som utbildningen avser. De personer som anlitas av utbildningsanordnaren för undervisning eller handledning ska genom utbildning eller erfarenhet ha kompetens för den utbildning de ska bedriva. Utbildningsanordnaren ska se till att kompetensutveckling anordnas för dessa personer (12 och 13 §§ lagen om yrkeshögskolan).

5.3 Vissa ledningsgrupper inom yrkeshögskolan omfattas av kommunallagen

Kommuner kan vara utbildningsanordnare och som framgår av avsnitt 5.2 fyller ledningsgruppen för en yrkeshögskoleutbildning en viktig funktion och fattar vissa beslut, bl.a. om antagande av sökande till utbildningen. Som nämns i avsnitt 4 har det dock ifrågasatts om regleringen av ledningsgruppen är förenlig med kommunallagen (2017:725). Nedan lämnas därför en kort redogörelse för grundlagsregleringen avseende kommuner och kommunallagen.

Regleringen av kommuner i RF och kommunallagen

I RF finns flera bestämmelser som har betydelse för den kommunala självstyrelsen. Enligt RF förverkligas den svenska folkstyrelsen genom ett representativt och parlamentariskt statsskick och genom kommunal självstyrelse (1 kap. 1 § andra stycket). I riket finns kommuner på lokal och regional nivå (1 kap. 7 §). Särskilda bestämmelser för kommunerna finns i 14 kap. RF. Där anges bl.a. att beslutanderätten i kommunerna utövas av

valda församlingar och att kommunerna sköter lokala och regionala angelägenheter av allmänt intresse på den kommunala självstyrelsens grund (1 och 2 §§).

Som nämns i avsnitt 5.2 finns det grundläggande bestämmelser om rätten att meddela föreskrifter i 8 kap. RF. Föreskrifter meddelas av riksdagen genom lag och av regeringen genom förordning (8 kap. 1 §). Föreskrifter ska meddelas genom lag om de avser grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer och för den kommunala beskattningen samt kommunernas befogenheter i övrigt och deras åligganden (8 kap. 2 § första stycket 3). Riksdagen kan dock, med vissa begränsningar, bemyndiga regeringen att meddela sådana föreskrifter som avses i 8 kap. 2 § första stycket 3 (8 kap. 3 §). Som nämns i avsnitt 5.2 får regeringen också utan något särskilt bemyndigande meddela föreskrifter om verkställighet av lag och föreskrifter som inte enligt grundlag ska meddelas av riksdagen (8 kap. 7 §), den s.k. restkompetensen.

I kommunallagen anges att Sverige är indelat i kommuner och regioner och att dessa på demokratins och den kommunala självstyrelsens grund sköter de angelägenheter som anges i lagen eller annan författning (1 kap. 1 och 2 §§). Enligt lagen får kommuner och regioner själva ta hand om angelägenheter av allmänt intresse som har anknytning till kommunens eller regionens område eller deras medlemmar (2 kap. 1 §). Kommuner och regioner får inte ta hand om sådana angelägenheter som enbart staten, en annan kommun, en annan region eller någon annan ska ta hand om (2 kap. 2 §). Denna reglering brukar benämnas kommunernas allmänna eller generella kompetens. Av bestämmelserna framgår även att den allmänna kompetensen begränsas av att en angelägenhet måste bäras upp av ett till kommunen eller till dess medlemmar knutet intresse för att kunna bli föremål för kommunens omvårdnad (lokaliseringsprincipen). Det framgår av kommunallagen att det även i andra lagar och författningar finns bestämmelser om kommunernas och regionernas angelägenheter (2 kap. 9 §). Vid sidan av kommunallagen finns ett stort antal lagar som innehåller bestämmelser om kommunernas befogenheter och skyldigheter på olika områden, exempelvis socialtjänstlagen (2025:400) samt plan- och bygglagen (2010:900).

Det har i förarbetena till 8 kap. 2 § RF poängterats att det i fråga om kommunernas organisation och verksamhetsformer endast är grunderna som behöver anges i lag. Regeringen kan därför t.ex. som villkor för åtnjutande av statsbidrag föreskriva att verksamhet som en kommun bedriver med stöd av statsbidraget ska administreras på ett visst sätt (prop. 1973:90 s. 306). Regeringen har också med stöd av restkompetensen ansetts kunna meddela detaljföreskrifter om kommunala institutioner inom socialtjänsten.

I RF anges vidare att förvaltningsuppgifter kan överlämnas åt enskilda. Om uppgiften innefattar myndighetsutövning får dock ett överlämnande göras endast med stöd av lag (12 kap. 4 § andra stycket). Kravet på lagform innefattar enligt förarbetena en särskild garanti för att medborgarnas intressen inte blir åsidosatta. Det torde emellertid enligt Regeringens proposition om ändring i regeringsformen vara ändamålsenligt att själva överlämnandet inte behöver ske genom lag. Det bör vara tillräckligt att ett medgivande till överlämnandet finns i lag. Så har också enligt propositionen grundlagsbestämmelsen tolkats i praktiken (prop. 1975/76:209 s. 167 f.).

Prop. 2025/26:173 Bestämmelser i RF om överlämnande av förvaltningsuppgifter innebär dock när det gäller kommuner endast en erinran om vad som ändå gäller på grund av 8 kap. 2 § första stycket punkten 3 RF.

Enligt 14 kap. 3 § RF bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett inskränkningen. Innebörden av bestämmelsen är att inskränkningar i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip. Den slutliga bedömningen av hur denna prövning faller ut görs av riksdagen i samband med att riksdagen tar ställning i lagstiftningsärendet (se propositionen En reformerad grundlag [prop. 2009/10:80 s. 296]).

Regleringen av yrkeshögskolans ledningsgrupper och dess förhållande till kommunallagen

Den ansvariga utbildningsanordnaren för en utbildning inom yrkeshögskolan bär det yttersta ansvaret för verksamheten, även när utbildningsanordnaren samverkar med andra för att anordna utbildningen. Det förhållandet att det hos utbildningsanordnaren finns en särskild ledningsgrupp för utbildningen innebär inte att anordnaren kan avhända sig det juridiska och ekonomiska ansvaret för utbildningen (prop. 2008/09:68 s. 24).

Ledningsgruppen utses av utbildningsanordnaren och den kan i viss utsträckning sägas fungera som utbildningsanordnarens särskilda beslutsorgan, på samma sätt som ett särskilt beslutsorgan inom en myndighet. I båda fallen regleras det på förordningsnivå i vilka frågor organet ska besluta. Att det hos utbildningsanordnaren ska finnas en ledningsgrupp nämns inte i lagen om yrkeshögskolan och det finns inte heller i lagen något bemyndigande som avser föreskrifter om ledningsgruppen. Däremot finns det i 22 § en upplysning om att regeringen med stöd av 8 kap. 7 § RF kan meddela ytterligare föreskrifter om yrkeshögskolan. Som nämns i avsnitt 5.2 ska ledningsgruppen enligt 4 kap. 2 § första stycket förordningen om yrkeshögskolan anta sökande till utbildningen, pröva frågor om tillgodoserande av bl.a. annan utbildning och svara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs. Ledningsgruppen verkar inom de ekonomiska ramar som utbildningsanordnaren ger.

När det gäller de kommunala utbildningsanordnarna inom yrkeshögskolan avviker den ansvarsfördelning mellan utbildningsanordnaren och ledningsgruppen som regleras i förordningen om yrkeshögskolan från kommunallagen. I kommunallagen anges att det i varje kommun och i varje region finns en beslutande församling, ett fullmäktige. Fullmäktige ska tillsätta de nämnder som utöver styrelsen behövs för att fullgöra kommunens eller regionens uppgifter enligt lag eller annan författning och för övrig verksamhet (3 kap. 1 och 4 §§). En kommunal nämnd får delegera sin beslutanderätt till sitt presidium, ett utskott, en ledamot, en ersättare eller en automatiserad beslutsfunktion i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden. En nämnd får även uppdra åt en anställd hos kommunen eller regionen att besluta på nämndens vägnar i ett visst ärende eller en viss grupp av ärenden (6 kap. 37 § kommunallagen). I förarbetena till lagen, propositionen En ny kommunallag, anges att delegering av beslutanderätt inte med stöd av kommunallagen kan ske till någon utanför den kommun-

la organisationen (prop. 2016/17:171 s. 216 f.). Den beslutsordning som regleras i kommunallagen innebär alltså att en kommun eller en region som anordnar en yrkeshögskoleutbildning själv kan fatta beslut som rör utbildningen. Kommunen eller regionen kan dock inte enligt lagen överlåta till någon utanför den kommunala organisationen, t.ex. en företrädare för arbetslivet, att fatta sådana beslut. Detta gäller även om arbetslivsföreträdaren deltar i beslutsfattandet i egenskap av ledamot i utbildningens ledningsgrupp. Det finns emellertid enligt den nämnda propositionen i speciallagstiftning exempel på när beslutanderätt och myndighetsutövning kan lämnas över till privata utförare (prop. 2016/17:171 s. 217). Av RF framgår också att föreskrifter som inte avser själva grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer inte behöver finnas i lag. Regeringen kan alltså med stöd av sin restkompetens i en förordning införa mer detaljbetonade föreskrifter om kommunernas organisation och verksamhetsformer (prop. 1973:90 s. 306). En sådan detaljbetonad reglering kräver inte lagform eller stöd i lag genom ett bemyndigande.

Prop. 2025/26:173

6 En yrkeshögskoleutbildning ska kunna bygga på eftergymnasial utbildning

Regeringens förslag

En utbildning inom yrkeshögskolan ska inte bara väsentligen kunna bygga på de kunskaper som de studerande får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper, utan även på de kunskaper som de får i eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper.

En bestämmelse på förordningsnivå, som kompletterar de krav som anges i lagen om yrkeshögskolan för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan, ska flyttas från förordningsnivå till lagnivå samt omformuleras. Bestämmelsen innebär att utbildningen ska svara mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet, som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina. Ett alternativt krav ska vara att utbildningen medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället.

Utredningens bedömning

Bedömningen stämmer i huvudsak överens med regeringens förslag. Utredningen lämnar dock inte något författningsförslag som motsvarar regeringens förslag. Vidare föreslår utredningen inte att aktuella bestämmelser på förordningsnivå ska flyttas till lagnivå.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna instämmer i bedömningen eller har inget att invända mot den. Bland dessa återfinns *MYH, Umeå universitet, Stiftel-*

sen högskolan i Jönköping, Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Göteborgs kommun, Region Norrbotten, Region Skåne, Energiföretagen Sverige, Föreningen Teknikföretagen i Sverige, Hantverksakademin i Sverige AB, Svenskt Näringsliv, Sveriges universitets- och högskoleförbund, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges förenade studentkårer (SFS) och Tjänstemännens Centralorganisation (TCO).

Borås kommun anger att det finns en efterfrågan på utbildning som bygger vidare på en tidigare yrkeshögskoleutbildning. En sådan möjlighet ligger enligt kommunen väl i linje med utvecklingen mot ett behov av alltmer kvalificerad arbetskraft. Även *Förhandlings- och samverkansrådet (PTK)* och *Industrirådet* instämmer i bedömningen. De anser att det skapar förutsättningar för ökad rörlighet och progression så att yrkesverksamma som har tidigare högskoleutbildning, eller som har utvecklat motsvarande reell kompetens i arbetslivet, effektivt ska kunna bygga vidare på sin kompetens genom utbildningar på kvalificerad nivå.

Region Östergötland framhåller vikten av ett fortsatt flexibelt system som tillåts bygga både på gymnasiala och eftergymnasiala utbildningar eller motsvarande kunskaper. Både bredd och spets, fortbildning och specialistutbildning är enligt regionen viktiga delar.

Mälardalens universitet ser att avgränsningen för yrkeshögskoleutbildningar kan göra det svårt för potentiella studenter att förstå skillnaden mellan yrkeshögskolan och högskolan. Enligt universitetet kan frågan ställas om de utbildningar som får avslutas med en kvalificerad yrkeshögskoleexamen i stället borde ingå i utbildningsutbudet på högskolenivå för att ge utrymme i yrkeshögskolan för utbildning som är mer nischad mot arbetslivets behov.

Skälen för regeringens förslag

Yrkeshögskolan syftar till att tillgodose arbetslivets behov av kvalificerad arbetskraft och spelar också en viktig roll för individens möjligheter till omskolning och kompetensutveckling. Arbetsmarknaden är i ständig förändring och efterfrågan på kvalificerad yrkesutbildning som bygger på annan eftergymnasial utbildning har ökat. Även intresset för att delta i en sådan utbildning är stort, inte minst sedan omställningsstudiestödet infördes enligt lagen (2022:856) om omställningsstudiestöd.

Statistik från MYH visar att många av de som ansöker om att få gå en yrkeshögskoleutbildning dels har erfarenheter från arbetslivet, dels har gått en eftergymnasial utbildning tidigare. Medianåldern bland antagna som påbörjat studier ökade totalt sett från 25 till 30 år mellan 2007 och 2019 för att därefter vara oförändrad i tre år och sedan öka till 31 år 2023. Av de kvinnor som 2022 påbörjade en längre utbildning inom yrkeshögskolan, ett s.k. program, hade 16 procent en eftergymnasial utbildning på minst tre år. Motsvarande andel för män var 11 procent.

Med nuvarande regelverk går det inte att inom yrkeshögskolan skapa påbyggnadsutbildningar där eftergymnasial utbildning används som grund, eftersom det i lagen om yrkeshögskolan anges att en utbildning inom yrkeshögskolan väsentligen ska bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper (5 §). Utredningen bedömer att utbildningar inom yrkeshögskolan bör

tillåtas bygga på en eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper. Som *Region Östergötland* framför är det viktigt att yrkeshögskolans system är flexibelt så att utbildningsformen kan svara mot arbetslivets kompetensbehov, med både bredd och spets. Yrkeshögskolans regelverk bör underlätta fördjupning och ökad rörlighet inom utbildningssystemet. Regeringen anser därför att lagen om yrkeshögskolan ska ändras, så att en utbildning inom yrkeshögskolan inte bara väsentligen ska kunna bygga på de kunskaper som de studerande får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper, utan även på de kunskaper som de får i eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper. Det kan t.ex. behövas yrkeshögskoleutbildningar som bygger på en annan yrkeshögskoleutbildning eller på vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan. Det kan även behövas yrkeshögskoleutbildningar som bygger på en högskoleutbildning.

Att en yrkeshögskoleutbildning ska kunna bygga på eftergymnasial utbildning eller motsvarande kan enligt *Mälardalens universitet* medföra gränsdragningsproblem mellan yrkeshögskolan och högskolan. Regeringen vill betona att yrkeshögskoleutbildningar och högskoleutbildningar är två olika utbildningsformer. I 2 § lagen om yrkeshögskolan anges att med yrkeshögskolan avses samtliga utbildningar som en myndighet har beslutat ska ingå i yrkeshögskolan och som inte är utbildningar enligt högskolelagen (1992:1434) eller kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina. Det ställs vidare bl.a. andra krav på yrkeshögskoleutbildning än på högskoleutbildning, t.ex. när det gäller arbetslivets inflytande. Som framgår av 4 § lagen om yrkeshögskolan får utbildningsanordnaren anordna utbildningen i samverkan med andra och av 4 kap. 1, 3 och 4 a §§ förordningen om yrkeshögskolan framgår det att det hos den ansvariga utbildningsanordnaren ska finnas en ledningsgrupp för utbildningen, att ledningsgruppen bl.a. ska bestå av företrädare för de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen och att flertalet av ledamöterna i en ledningsgrupp som huvudregel ska vara företrädare för arbetslivet. I förarbetena anges att en viktig uppgift för arbetslivet är att identifiera det utbildningsbehov som finns. Vidare deltar arbetslivet ofta även i den skolförlagda delen, antingen med hela kurser eller som föreläsare och inspiratörer (prop. 2000/01:63 s. 43).

I 6 § lagen om yrkeshögskolan anges att en utbildning i yrkeshögskolan ska 1. ha sin grund i kunskap som genererats dels i produktionen av varor och tjänster, dels i vetenskap och utformas så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås, 2. ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet, 3. präglas av såväl stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring, 4. utvecklas och bedrivs i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare och 5. bidra till att bryta traditioner i fråga om könsbundna utbildnings- och yrkesval. Regeringen noterar dock att det i 1 kap. 3 § 1 förordningen om yrkeshögskolan finns ytterligare krav för att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan. Där anges att det utöver vad som anges i lagen krävs att utbildningen a) svarar mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina eller b) medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom

ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället. Bedömningen av huruvida det finns ett behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina kan göras utifrån olika parametrar där såväl utbildningens närmare innehåll som tillgång och efterfrågan på utbildningsplatser kan vara relevanta. Som framgår ovan har arbetslivets representanter en viktig roll när det gäller att identifiera det utbildningsbehov som finns. Regeringen anser att samtliga krav som ställs på en utbildning för att den ska få ingå i yrkeshögskolan bör anges samlat och att det därför är lämpligt att nu nämnda bestämmelser flyttas upp från förordningen och förs in i en ny första punkt i 6 § lagen om yrkeshögskolan. Som framgår av 4 § lagen om yrkeshögskolan kan även ett lärosäte vara en anordnare av yrkeshögskoleutbildning. Lärosätet behöver då bl.a. involvera arbetslivet på det sätt som anges ovan och följa regelverket för yrkeshögskolan, vilka avviker från regelverket i högskolelagen och högskoleförordningen (1993:100).

Regeringen föreslår således att lagen om yrkeshögskolan ska ändras så att det framgår att en utbildning inom yrkeshögskolan ska väsentligen bygga på de kunskaper som de studerande får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper, eller i eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper. Det ska vidare redan i lagen tydliggöras att ytterligare krav på en yrkeshögskoleutbildning är att den svarar mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina. Ett alternativt krav ska vara att utbildningen medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället.

7 Utbildningsanordnarens respektive ledningsgruppens ansvar ska vara tydligt

7.1 Det ska införas en definition av utbildningsanordnare

Regeringens förslag

Begreppet utbildningsanordnare ska definieras i lagen om yrkeshögskolan. Med utbildningsanordnare ska avses den som har fått ett beslut enligt lagen om att utbildningen ska ingå i yrkeshögskolan.

Det ska i lagen om yrkeshögskolan införas en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om den kompetens och de förutsättningar som utbildningsanordnaren ska ha och om den kompetens som de personer som anlitats av utbildningsanordnaren för undervisning eller handledning ska ha.

Det förslag som utredningen lämnar stämmer delvis överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att utbildningsanordnare ska definieras som den som har det huvudsakliga ansvaret för utbildningen. Utredningen föreslår inte att det ska införas en upplysning i lagen om yrkeshögskolan om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter som rör utbildningsanordnarens och vissa personers kompetens och förutsättningar.

Remissinstanserna

En majoritet av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inte något att invända mot det, däribland *Arbetsförmedlingen*, *Eskilstuna kommun*, *Göteborgs kommun*, *Överkalix kommun*, *Region Norrbotten*, *Region Västerbotten*, *Yrkeshögskoleförbundet i Sverige*, *Folkbildningsrådet*, *Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)* och *Unionen*.

Sveriges förenade studentkårer (SFS) anger att det är rimligt att det framgår av lagen att utbildningsanordnaren har det huvudsakliga ansvaret för utbildningen. *Landsorganisationen i Sverige (LO)* anser att det är bra att utbildningsanordnarnas ansvar blir tydligt och framför att det aldrig får finnas oklarheter kring vem som är ansvarig när det gäller juridiska och ekonomiska frågor. *Industrirådet* och *Föreningen Teknikföretagen i Sverige* anger att det är viktigt att förtydliga att det endast finns en utbildningsanordnare för varje utbildning. *Svenskt Näringsliv* anger att det är viktigt att tydliggöra vem som är ansvarig för utbildningen när entreprenad används, oavsett omfattning av entreprenaden. Organisationen vill att det förtydligas att den utbildningsanordnare som har det huvudsakliga ansvaret för utbildningen är den som fått utbildningen beviljad av MYH.

MYH är positiv till att bestämmelser om utbildningsanordnarens ansvar stärks och flyttas till lag. Myndigheten anser dock att det inte är tydligt vad som avses med det huvudsakliga ansvaret.

Skälen för regeringens förslag

Det bör införas en definition av utbildningsanordnare i lagen om yrkeshögskolan

I lagen om yrkeshögskolan anges att utbildning inom yrkeshögskolan får anordnas av statliga universitet och högskolor, andra statliga myndigheter, kommuner, regioner och enskilda fysiska eller juridiska personer. En utbildningsanordnare får anordna utbildning i samverkan med andra (4 §). Såväl den aktör som enligt beslut av MYH får bedriva utbildning inom yrkeshögskolan som den eller de som denna aktör samverkar med för att genomföra utbildningen brukar dock inom yrkeshögskolan benämnas utbildningsanordnare. Det gör att det blir oklart vad det innebär att vara utbildningsanordnare i yrkeshögskolan och vem som ansvarar för utbildningen.

Både studerande och andra kan uppleva det som otydligt vem man ska vända sig till med t.ex. klagomål när såväl den som formellt är ansvarig för utbildningen som den som utbildningsanordnaren samverkar med kallas för utbildningsanordnare. Att olika aktörer benämns utbildningsanordnare försvårar också MYH:s tillsyn vilket är otillfredsställande ur ett

Prop. 2025/26:173 rättssäkerhetsperspektiv. Av förordningen om yrkeshögskolan framgår att ansvarig utbildningsanordnare är skyldig att medverka i tillsynen men även att MYH får fatta beslut om åtgärder som kan behövas för att utbildningsanordnaren ska rätta fel som upptäckts vid myndighetens granskning (4 kap. 8 §). Det är därför angeläget att förtydliga vem som är utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan. Regeringen bedömer vidare, som närmare utvecklas i avsnitt 7.2, att utbildningsanordnarens ansvar bör tydliggöras i lagen om yrkeshögskolan. För att en sådan reglering ska bli tydlig krävs det en definition av vem som är utbildningsanordnare. Liksom utredningen anser därför regeringen att det ska införas en sådan definition i lagen om yrkeshögskolan.

Utredningen föreslår att utbildningsanordnare ska definieras som den som har det huvudsakliga ansvaret för utbildningen. Regeringen bedömer dock, i likhet med *MYH* och *Svenskt Näringsliv*, att det behövs en tydligare definition. Som framgår ovan får utbildning inom yrkeshögskolan anordnas av statliga universitet och högskolor, andra statliga myndigheter, kommuner, regioner och enskilda fysiska eller juridiska personer. Utbildningsanordnaren får anordna utbildningen i samverkan med andra (4 § lagen om yrkeshögskolan). Utbildningen ska bl.a. utvecklas och bedrivas i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare (6 § samma lag). Enligt 7 § lagen om yrkeshögskolan beslutar en myndighet efter ansökan om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan och hur många årsplatser utbildningen i så fall ska omfatta. Mot denna bakgrund anser regeringen, i linje med *Svenskt Näringsliv*, att utbildningsanordnare bör definieras som den som har fått ett beslut enligt 7 § lagen om yrkeshögskolan om att utbildningen ska ingå i yrkeshögskolan. Utbildningsanordnaren är ansvarig även för sådana delar av utbildningen som utförs av någon annan.

Regeringen föreslår alltså att begreppet utbildningsanordnare ska definieras i lagen om yrkeshögskolan som den som har fått ett beslut enligt 7 § lagen om att utbildningen ska ingå i yrkeshögskolan.

En ny upplysningsbestämmelse införs i lagen

De flesta bestämmelserna i lagen om yrkeshögskolan är av den karaktären att de hade kunnat meddelas av regeringen med stöd av regeringens s.k. restkompetens enligt 8 kap. 7 § regeringsformen. Det anges t.ex. i lagen om yrkeshögskolan att utbildningsanordnaren ska ha den kompetens och de förutsättningar som krävs för att anordna utbildning inom det yrkesområde som utbildningen avser (12 §). Det anges också i lagen att de personer som anlitas av utbildningsanordnaren för undervisning eller handledning genom utbildning eller erfarenhet ska ha kompetens för den utbildning de ska bedriva. Utbildningsanordnaren ska se till att kompetensutveckling anordnas för dessa personer (13 §). Därutöver framgår det av förordningen om yrkeshögskolan att utbildningsanordnaren ska ha förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen enligt lagen om yrkeshögskolan och 2–4 kap. förordningen (1 kap. 3 § 2). Regeringen föreslår därför att det i lagen införs en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av restkompetensen kan meddela ytterligare föreskrifter om den kompetens och de förutsättningar som utbildningsanordnaren ska ha och om den kompetens som de personer som

7.2 Ansvarsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och ledningsgruppen ska förtydligas

Regeringens förslag

Vissa bestämmelser i förordningen om yrkeshögskolan ska flyttas från förordningen till lagen om yrkeshögskolan. Det gäller bestämmelserna om att det hos utbildningsanordnaren ska finnas en ledningsgrupp för utbildningen, att en utbildningsanordnare som är ansvarig för flera utbildningar kan få ha en gemensam ledningsgrupp för dessa, att en ledningsgrupp för utbildningar som är av särskilt värde för individen och samhället inom ett eller flera smala yrkesområden får vara gemensam för flera utbildningsanordnare samt att företrädare för de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen ska ingå i ledningsgruppen.

Bestämmelserna i förordningen om yrkeshögskolan om ansvar för att en yrkeshögskoleutbildning genomförs enligt bestämmelserna i lagen om yrkeshögskolan, förordningen om yrkeshögskolan och andra förordningar samt om det systematiska kvalitetsarbetet ska flyttas från förordningen till lagen om yrkeshögskolan och justeras enligt följande. Utbildningsanordnaren ska ansvara för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i lagen och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen samt för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs. Ledningsgruppen ska bevaka att det systematiska kvalitetsarbetet leder till att utbildningen uppfyller lagens krav på utbildningens karaktär och särart.

Det ska i lagen om yrkeshögskolan införas en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och utbildningsanordnarens och ledningsgruppens uppgifter.

Det ska inte längre anges i lagen om yrkeshögskolan att utbildningsanordnaren får utfärda utbildnings- och examensbevis. Den upplysning som finns i lagen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av restkompetensen kan meddela föreskrifter om utbildnings- och examensbevis ska dock kvarstå. Det ska också införas en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av restkompetensen kan meddela föreskrifter om betygssättning.

Utredningens förslag

Det förslag som utredningen lämnar stämmer delvis överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att bestämmelsen om att utbildningsanordnaren ska ansvara för att utbildningen genomförs enligt lagen om yrkeshögskolan och förordningar, ska flyttas till lagen med den ändringen att ordet "utbildningen" byts ut mot "utbildningsverksamheten". Utred-

Prop. 2025/26:173 ningen föreslår inte att utbildningsanordnaren ska ansvara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs och lämnar förslag som innebär att andra bestämmelser i förordningen än de regeringen föreslår ska flyttas till lagen. Dessutom föreslår utredningen att vissa bestämmelser ska utformas som bemyndiganden, i stället för att det i lagen ska upplysas om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela föreskrifter med stöd av restkompetensen.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker förslaget eller har inget att invända mot det. Det gäller t.ex. *Högskolan Väst*, *Fortifikationsverket*, *Hultsfreds kommun*, *Göteborgs kommun*, *Karlskoga kommun*, *Region Norrbotten*, *Region Västerbotten*, *Region Östergötland*, *Yrkeshögskoleförbundet i Sverige*, *Föreningen Teknikföretagen i Sverige*, *Industrirådet*, *Landsorganisationen i Sverige (LO)*, *Stiftelsen högskolan i Jönköping*, *Sveriges förenade studentkårer (SFS)*, *Sveriges universitets- och högskoleförbund*, *Tjänstemännens Centralorganisation (TCO)*, *Unionen* och *Visita*.

Specialpedagogiska skolmyndigheten (SPSM) ser positivt på att bestämmelsen om utbildningsanordnarens övergripande ansvar flyttas till lag, men avstyrker bestämmelsens utformning eftersom utbildningsanordnarens ansvar för studerande som behöver särskilt pedagogiskt stöd inte nämns.

Svenskt Näringsliv anger att förslaget innebär ett förtydligande när det gäller utbildningsanordnaren och utbildningens ledningsgrupp. *MYH* är tveksam till att det ska stå utbildningsverksamheten i stället för utbildningen. *MYH* framför också att det i samband med att regleringen flyttas till lag även kan finnas skäl att förtydliga innebörden av att ledningsgruppen ska svara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) håller med om att det är nödvändigt att aktuella bestämmelser flyttas från förordning till lag. *SKR* kan vidare konstatera att bestämmelserna utgör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen, men då förslagen inte utgör något nytt i detta avseende har förbundet inget att erinra.

Skälen för regeringens förslag

Det ska införas bestämmelser om ledningsgruppen för en yrkeshögskoleutbildning i lagen om yrkeshögskolan

En utgångspunkt vid utformningen och genomförandet av en yrkeshögskoleutbildning är som framgår av avsnitt 5 arbetslivets efterfrågan. I propositionen *Yrkeshögskolan* (prop. 2008/09:68) anges att arbetslivet bör ha ett avgörande inflytande över innehållet i yrkeshögskoleutbildningarna. Det yrkeskunnande som yrkeshögskolan bör ge måste definieras i samverkan med arbetslivet. Arbetslivets inflytande är viktigt också mot bakgrund av de snabba förändringarna på arbetsmarknaden som medför ett ständigt behov av nya eller förändrade kvalifikationer och kompetenser. Yrkeshögskolan bör fylla en viktig funktion när det gäller att möta hela Sveriges behov av kvalificerad arbetskraft. Yrkeshögskoleutbildningen bör enligt propositionen karakteriseras av arbetslivets krav och utbildningens rele-

vans för yrkeskunnandet bör därför vara central när utbildningen kvalitets-säkras (s. 28 f.).

Prop. 2025/26:173

Arbetslivets stora betydelse för utbildningsformen betonades även i förarbetena till den numera upphävda lagen (2001:239) om kvalificerad yrkesutbildning. I propositionen Kvalificerad yrkesutbildning bedömde regeringen att den starka anknytningen till arbetslivet borde bibehållas när försöksverksamheten övergick i reguljär verksamhet och att flertalet i ledningsgrupperna för de enskilda utbildningarna skulle representera de delar av arbetslivet som berördes av utbildningen (prop. 2000/01:63 s. 43 f.).

I gällande lydelse av lagen om yrkeshögskolan anges bl.a. att utbildningen ska ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet, präglas av såväl stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring och utvecklas och bedrivs i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare (6 §). Det finns dock inga bestämmelser i lagen om att det hos utbildningsanordnaren ska finnas en ledningsgrupp med företrädare för arbetslivet. Det finns däremot i förordningen om yrkeshögskolan bestämmelser om att det ska finnas en sådan ledningsgrupp, att den bl.a. ska bestå av företrädare för de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen (4 kap. 3 § första stycket 1) samt att flertalet av ledamöterna i en ledningsgrupp ska vara företrädare för arbetslivet (4 kap. 4 a §).

Regeringen bedömer att ledningsgruppen har en stor betydelse för att säkerställa att arbetslivets kompetensbehov tillgodoses. Arbetslivets aktiva medverkan är avgörande för yrkeshögskolans viktiga roll när det gäller att stärka Sveriges konkurrenskraft och förbättra samhällets omställningsförmåga. Som utredningen föreslår bör det därför införas bestämmelser om ledningsgruppen för en yrkeshögskoleutbildning i lagen om yrkeshögskolan. Som regeringen utvecklar nedan anser dock regeringen att bestämmelserna i vissa delar bör ges en annan utformning.

Regeringen delar utredningens uppfattning att den grundläggande bestämmelsen i förordningen om yrkeshögskolan om att det hos utbildningsanordnaren ska finnas en ledningsgrupp för utbildningen bör flyttas från förordningen till lagen. Regeringen anser dock att även vissa andra bestämmelser om ledningsgruppen bör flyttas till lagen. Det gäller bestämmelserna om att en utbildningsanordnare som är ansvarig för flera utbildningar får ha en gemensam ledningsgrupp för dessa, att en ledningsgrupp för utbildningar som är av särskilt värde för individen och samhället inom ett eller flera smala yrkesområden får vara gemensam för flera utbildningsanordnare samt att det i ledningsgruppen ska ingå företrädare för de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen. Bestämmelserna bör kombineras med en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av den s.k. restkompetensen kan meddela ytterligare föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och uppgifter. Detta utvecklas närmare nedan.

Ansvarsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och ledningsgruppen ska förtydligas

När det gäller förtydligandet av utbildningsanordnarens respektive ledningsgruppens ansvar delar regeringen utredningens uppfattning att

Prop. 2025/26:173 bestämmelsen i förordningen om yrkeshögskolan om att utbildningsanordnaren ansvarar för att utbildningen genomförs enligt lagen om yrkeshögskolan, förordningen om yrkeshögskolan och andra förordningar (2 kap. 3 § första stycket) bör flyttas till lagen, i syfte att redan där tydliggöra utbildningsanordnarens ansvar.

Utredningen föreslår vidare att bestämmelsen, i stället för att avse utbildningsanordnarens ansvar för "utbildningen", ska avse utbildningsanordnarens ansvar för "utbildningsverksamheten". Skälet är att utredningen anser att termen utbildning är för snäv och inte omfattar utbildningsanordnarens hela ansvar i juridiskt och ekonomiskt avseende. Sådana delar av ansvaret som utredningen anser faller utanför är beslut kopplade till verksamheten, t.ex. beslut om behörighet, urval och studerandeinflytande. MYH är tveksam till förslaget att byta termen "utbildning" mot "utbildningsverksamhet" och har invänt dels att det är oklart om det föreslagna begreppet rymmer det som förändringen syftar till att omfatta, dels att en sådan ändring får konsekvenser för andra utbildningsformer som inte omfattas av utredningens uppdrag och där MYH:s ansvarsområde är begränsat. Enligt MYH är det tveksamt om termen utbildningsverksamhet omfattar tillträdesprocessen, men MYH anser att denna process omfattas av MYH:s tillsyn som syftar till att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. MYH anser att studerandeinflytande omfattas av termen utbildningsverksamhet, men anser att MYH:s ansvarsområde inte omfattar detta för alla utbildningsformer.

Regeringen konstaterar att såväl tillträdesfrågor som studerandeinflytande regleras i förordningen om yrkeshögskolan och därmed måste vara utbildningsanordnarens ansvar, såvida inte det i lag eller förordning anges att det är ledningsgruppens ansvar. Bestämmelserna om tillträde till en yrkeshögskoleutbildning finns i 3 kap. förordningen om yrkeshögskolan. I 4 kap., som reglerar utbildningens ledning, anges i 2 § att ledningsgruppen för utbildningen bl.a. ska anta sökande till utbildningen, pröva frågor om tillgodoräknande och utfärda examens- och utbildningsbevis samt att ledningsgruppen får, när det gäller vissa utbildningar, överlåta antagandet av sökande och utfärdandet av examens- och utbildningsbevis till utbildningsanordnaren. I 6 § anges under rubriken "Ledningen av det dagliga arbetet" att det ska finnas en av den ansvariga utbildningsanordnaren utsedd person som leder det dagliga arbetet i verksamheten och att denna person särskilt ska verka för att utbildningen utvecklas. I 7 § anges under rubriken "Studerandeinflytande" att de studerande ska ges möjlighet till insyn i verksamheten och tillfälle att påverka utbildningens uppläggning och genomförande. Under rubriken "Tillsyn" anges i 8 § bl.a. att den ansvariga utbildningsanordnaren är skyldig att medverka i den tillsyn över utbildningen som initieras av MYH samt att med tillsyn avses i förordningen en självständig granskning som har till syfte att kontrollera om den verksamhet som granskas uppfyller de krav som följer av lagar och andra föreskrifter. I tillsynen ingår att fatta de beslut om åtgärder som kan behövas för att utbildningsanordnaren ska rätta fel som upptäckts vid granskningen. Även i bestämmelserna om kvalitetsgranskning (9 §), utvärdering och uppföljning (10 §) och utlämnande av uppgifter (11 §) är det utbildningsanordnaren som utpekats som skyldig att göra det som anges i bestämmelserna.

När det gäller förhållandet mellan utbildningsanordnaren och ledningsgruppen för utbildningen, som i huvudsak utses av utbildningsanordnaren, kan ledningsgruppen, i de frågor där ledningsgruppen enligt förordningen om yrkeshögskolan ska besluta, anses fungera som utbildningsanordnarens särskilda beslutsorgan. Ledningsgruppen är dock inte ett sådant särskilt beslutsorgan som kan finnas hos en statlig myndighet och vars ledamöter utses av regeringen, även om det finns vissa likheter. För det fall utbildningsanordnaren är en myndighet kan det konstateras att den ledningsgrupp som regleras i förordningen om yrkeshögskolan enbart är en ledningsgrupp för utbildningen i fråga och inte ansvarar för myndighetens ledning. Ledningen av en myndighet regleras i myndighetsförordningen (2007:515) och myndighetens instruktion eller i någon annan författning (se 1 § myndighetsförordningen).

Regeringen anser i likhet med utredningen att det är utbildningsanordnaren som ansvarar för att den verksamhet som bedrivs enligt lagen respektive förordningen om yrkeshögskolan, inklusive antagandet till utbildningen, bedrivs författningsenligt, men att ledningsgruppen ansvarar för sina beslut. Frågan är då vilken term som ska användas för att beskriva huvudmannens ansvar. Enligt motsvarande bestämmelse i skollagen ansvarar huvudmannen för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 §). Utbildning definieras som verksamhet som bedrivs av en huvudman enligt lagen inom vilken barn eller elever deltar i undervisning och andra aktiviteter (1 kap. 3 §). På motsvarande sätt som när det gäller yrkeshögskolan riktas tillsynen enligt skollagen mot huvudmannen. En tillsynsmyndighet får enligt 26 kap. 10 § bl.a. förelägga en huvudman att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten eller, i fråga om enskild huvudman, de villkor som gäller för godkännandet som huvudman eller beslutet om rätt till bidrag. Regeringen anser att begreppet utbildning även när det gäller yrkeshögskolan har en bredare betydelse än undervisning och innefattar ansvar för ekonomiska och juridiska aspekter kopplade till utbildningsverksamheten. Regeringen anser därför att det inte finns någon anledning att byta ut ordet utbildning mot utbildningsverksamhet.

SPSM ser positivt på att bestämmelsen om utbildningsanordnarens övergripande ansvar flyttas till lag, men avstyrker bestämmelsens utformning eftersom utbildningsanordnarens ansvar för studerande som behöver särskilt pedagogiskt stöd inte nämns. Enligt 2 kap. 3 § andra stycket förordningen om yrkeshögskolan ska den ansvariga utbildningsanordnaren se till att utbildningen uppfyller vissa krav, bl.a. att de studerande som behöver särskilt pedagogiskt stöd i utbildningen får sådant stöd. Att den ansvariga utbildningsanordnaren har ett ansvar i detta avseende faller således under formuleringen att utbildningsanordnaren ska ansvara för att yrkeshögskoleutbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i lagen om yrkeshögskolan, föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar. Regeringen anser inte att det finns skäl att på lagnivå särskilt lyfta upp en av de frågor som utbildningsanordnaren ansvarar för enligt förordningen om yrkeshögskolan.

I förordningen om yrkeshögskolan anges att ledningsgruppen för yrkeshögskoleutbildningen ska svara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs (4 kap. 2 § första stycket 5). Utredningen föreslår att även denna bestämmelse ska flyttas till lagen om yrkeshögskolan. MYH framför att det kan finnas skäl att förtydliga innebörden av att ledningsgruppen ska svara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs. Myndigheten anger att det är utbildningsanordnaren som ansvarar för och utför det systematiska kvalitetsarbetet medan ledningsgruppen har en övervakande funktion. Regeringen delar MYH:s uppfattning om att detta bör förtydligas. Regeringen anser därför att det bör anges i lagen om yrkeshögskolan dels att utbildningsanordnaren ansvarar för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs, dels att ledningsgruppen ska bevaka att det systematiska kvalitetsarbetet leder till att utbildningen uppfyller kraven i 6 § i lagen. I den paragrafen anges bl.a. att utbildningen inom yrkeshögskolan ska ha sin grund i kunskap som genererats dels i produktionen av varor och tjänster, dels i vetenskap och utformas så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås, att utbildningen ska ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet, att utbildningen ska präglas av såväl stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring samt att utbildningen ska utvecklas och bedrivas i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnare. En sådan reglering tydliggör utbildningsanordnarens övergripande ansvar, men betonar också vikten av att ledningsgruppens kompetens används för att bevaka att utbildningen uppfyller kraven i 6 §. På så vis kan det övergripande syftet med lagen, så som det kommer till uttryck i 1 § uppnås, dvs. att säkerställa att eftergymnasiala yrkesutbildningar som svarar mot arbetslivets behov kommer till stånd.

Är det rimligt att göra avsteg från kommunallagen när det gäller yrkeshögskolan?

I de fall då en utbildning inom yrkeshögskolan anordnas av en kommun utgör bestämmelserna om utbildningens ledningsgrupp i förordningen om yrkeshögskolan en reglering som berör kommunens organisation och verksamhetsformer. Som närmare beskrivs i avsnitt 5.3 måste en sådan reglering finnas i lag eller i förordning med stöd av ett bemyndigande i lag om den avser grunderna för organisationen och verksamhetsformerna. Föreskrifter som inte avser själva grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer behöver dock inte finnas i lag. Regeringen kan alltså med stöd av sin restkompetens i en förordning införa mer detaljbetonade föreskrifter om kommunernas organisation och verksamhetsformer. En sådan detaljbetonad reglering kräver inte lagform eller stöd i lag genom ett bemyndigande.

Utredningen anser att det faktum att ansvarsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och ledningsgruppen som regleras i förordningen om yrkeshögskolan avviker från delegeringsbestämmelserna i kommunallagen (2017:725), innebär att de aktuella bestämmelserna avser grunderna för kommunernas organisation och verksamhetsformer. Utredningen föreslår därför att regeringen ska bemyndigas att meddela föreskrifter om ledningsgruppen. Regeringen anser att bestämmelserna i stället är att

betrakta som sådana mer detaljbetonade föreskrifter om kommunernas organisation och verksamhetsformer som regeringen kan meddela med stöd av sin restkompetens. Ansvarsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och ledningsgruppen behöver emellertid tydliggöras. Regeringen anser att det är lämpligt att ett sådant tydliggörande görs genom att det i lagen om yrkeshögskolan införs bestämmelser om utbildningsanordnaren och ledningsgruppen och deras uppgifter.

Att vissa utomstående deltar i visst beslutsfattande när det gäller yrkeshögskoleutbildning syftar till att säkerställa utbildningens kvalitet. Av de som 2022 avslutade en utbildning inom yrkeshögskolan med en yrkeshögskoleexamen hade 89 procent arbete inom ett år efter examen. Av dessa hade 66 procent ett arbete som helt eller till största del överensstämde med utbildningen (MYH:s rapport 2024, Sysselsättning efter yrkeshögskolan – examinerade 2022 [dnr MYH 2023/2893]). Detta indikerar att yrkeshögskolan når sitt mål att förse arbetslivet med efterfrågad kompetens. För att yrkeshögskolan även i fortsättningen ska ha en hög arbetsmarknadsrelevans och präglas av en stark arbetslivsanknytning är det särskilt viktigt att företrädare för arbetslivet deltar i beslutsfattandet. *Föreningen Teknikföretagen i Sverige* anger att väl fungerande ledningsgrupper är av största vikt för att säkra kopplingen mellan utbildningar och näringslivet. Ledningsgrupperna utgör därmed enligt föreningen en av hörnpelarna i yrkeshögskolans särart.

Nuvarande ordning när det gäller ledningen av yrkeshögskolans utbildningar fungerar bra och varken *SKR*, någon kommun eller någon annan remissinstans har haft några invändningar mot den. Det är alltså rimligt att när det gäller ledningen av en yrkeshögskoleutbildning göra avsteg från kommunallagens beslutsordning. Att det hos en kommun eller en region som anordnar en utbildning inom yrkeshögskolan ska finnas en ledningsgrupp för utbildningen som ska fatta olika beslut när det gäller utbildningen kan inte heller anses utgöra en inskränkning i den kommunala självstyrelsen, även om ledningsgruppen ska bestå av personer som inte behöver ingå i den kommunala organisationen. Det är inte fråga om några utökade skyldigheter för kommuner och regioner. I stället är det frivilligt att ansöka om att en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan.

De bestämmelser som finns i förordningen om yrkeshögskolan om ledningsgruppen och om att företrädare för arbetslivet ska ingå i ledningsgruppen bör således flyttas till lagen om yrkeshögskolan. Vidare bör det införas en bestämmelse i lagen som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av restkompetensen kan meddela ytterligare föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och utbildningsanordnarens och ledningsgruppens uppgifter. Med en sådan lösning kan bestämmelserna i 4 kap. 2 § förordningen om yrkeshögskolan om att ledningsgruppen ska anta sökande till yrkeshögskoleutbildningen och pröva frågor om tillgodoräknande, till skillnad från vad utredningen föreslår, kvarstå i förordningen. Även undantaget i förordningen om yrkeshögskolan från tillämpningen av motiverings- och kommunikationsskyldigheten i förvaltningslagen, när det gäller ärenden om antagning till utbildningen (1 kap. 9 §), kan då kvarstå i förordningen.

Regeringen föreslår alltså sammantaget att det i lagen om yrkeshögskolan ska anges att utbildningsanordnaren ansvarar dels för att yrkeshögskoleutbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i lagen om

Prop. 2025/26:173 yrkeshögskolan och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen, dels för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs. Det ska också i lagen anges att det hos utbildningsanordnaren ska finnas en ledningsgrupp för utbildningen, att en utbildningsanordnare som är ansvarig för flera utbildningar får ha en gemensam ledningsgrupp för dessa, att en ledningsgrupp för utbildningar som är av särskilt värde för individen och samhället inom ett eller flera smala yrkesområden får vara gemensam för flera utbildningsanordnare, att företrädare för de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen ska ingå i ledningsgruppen samt att ledningsgruppen ska bevaka att det systematiska kvalitetsarbetet leder till att utbildningen uppfyller kraven i 6 § i lagen. Det föreslås slutligen att det i lagen ska införas en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och utbildningsanordnarens och ledningsgruppens uppgifter. På detta sätt tydliggörs och renodlas ansvarsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och ledningsgruppen samtidigt som arbetslivets inflytande över yrkeshögskoleutbildningarna säkerställs.

Bestämmelserna om vem som får utfärda examens- och utbildningsbevis ska samlas på förordningsnivå

Det anges i lagen om yrkeshögskolan att utbildningsanordnaren får utfärda utbildningsbevis och examensbevis (14 § andra stycket), samtidigt som det i förordningen om yrkeshögskolan preciseras att ledningsgruppen för utbildningen ska utfärda sådana bevis (4 kap. 2 § första stycket 4). Ledningsgruppen får dock när det gäller korta utbildningar och vissa kurser överlåta till utbildningsanordnaren att utfärda bevisen (4 kap. 2 § andra stycket), vilket förenklar administrationen. För att tydliggöra och renodla yrkeshögskolans regelverk och ansvarsfördelningen inom yrkeshögskolan bör bestämmelser om vem som får utfärda examens- och utbildningsbevis samlas på förordningsnivå. Den nuvarande bestämmelsen i lagen om att utbildningsanordnaren får utfärda utbildnings- och examensbevis bör alltså tas bort. Det behöver inte, som utredningen föreslår, i lagen införas ett bemyndigande för regeringen att meddela föreskrifter om vem som får utfärda sådana bevis. Den upplysning som redan finns i lagen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av restkompetensen kan meddela föreskrifter om utbildnings- och examensbevis är tillräcklig. Det bör dock införas en upplysning i lagen om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av restkompetensen även kan meddela föreskrifter om betygssättning inom yrkeshögskolan.

8 Svensk medverkan i nordiskt forskningssamarbete

8.1 Sverige bidrar till nordisk forskningsfinansiering genom Nordforsk

De nordiska länderna samarbetar i en mängd olika frågor, bl.a. när det gäller forskning. De nordiska regeringarnas officiella samarbetsorgan är Nordiska ministerrådet. Ministerrådets uppgift och organisation regleras i Helsingforsavtalet som är en samarbetsöverenskommelse mellan Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige. Avtalet undertecknades av dessa länder 1962 och Nordiska ministerrådet bildades 1971. Av Helsingforsavtalet framgår att de nordiska ländernas regeringar samarbetar i Nordiska ministerrådet och att Färöarnas och Grönlands landsstyren samt Ålands landskapsstyrelse deltar i ministerrådets arbete.

Finansiering av det nordiska forskningssamarbetet administreras genom Nordforsk som är en institution för forskningssamarbete underställd Nordiska ministerrådet. Fråga har uppkommit om detta samarbete kräver att förvaltningsuppgifter överläts till Nordforsk enligt 10 kap. 8 § regeringsformen (RF) när det gäller en gränsöverskridande finansieringsmodell som benämns ”real common pot” och som närmare beskrivs i avsnitt 8.2. Enligt 10 kap. 8 § RF kan rättskipnings- eller förvaltningsuppgifter som inte direkt grundar sig på RF genom beslut av riksdagen överlåtas till en annan stat, till en mellanfolklig organisation eller till en utländsk eller internationell inrättning eller samfällighet. Riksdagen får i lag bemyndiga regeringen eller någon annan myndighet att i särskilda fall besluta om en sådan överlåtelse. Om uppgiften innefattar myndighetsutövning, fattar riksdagen beslut om överlåtelse eller bemyndigande i den ordning som anges i den paragraf som reglerar överlåtelse av beslutanderätt inom EU-samarbetet (10 kap. 6 § RF).

8.2 Det krävs inte att förvaltningsuppgifter överläts till Nordforsk för att Sverige ska kunna delta i det nordiska forskningssamarbetet

Regeringens bedömning

Svensk medverkan i Nordforsks gemensamma finansiering av forskningsprojekt enligt finansieringsmodellen real common pot förutsätter inte att förvaltningsuppgifter överläts till Nordforsk enligt regeringsformen.

Promemorians förslag

Förslaget i promemorian överensstämmer inte med regeringens bedömning. I promemorian föreslås en lag om överlåtelse av förvaltningsuppgif-

Prop. 2025/26:173 ter till Nordforsk med en bestämmelse som innebär att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta att Nordforsk ska ha rätt att pröva frågor om tilldelning av medel för forskning inom ramen för det nordiska samarbetet under Nordiska ministerrådet.

Remissinstanserna

Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inget att invända mot förslaget. *Vetenskapsrådet*, *Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd (Forte)* samt *Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande (Formas)* framför behov av att lagtexten omformuleras så att en överlåtelse av förvaltningsuppgifter även ska kunna avse tilldelning av medel för forskningsstödande verksamhet. *Göteborgs universitet* framför att bestämmelsen i 10 kap. 8 § regeringsformen (RF) om överlåtelse av förvaltningsuppgift till en internationell inrättning endast behöver tillämpas om forskningssamarbetet kan kräva att Nordforsk ges rätt att fatta beslut – avseende uppgiften att tilldela forskningsmedel – som får någon form av direkt rättsverkan, gentemot enskilda rättssubjekt, i den svenska interna rättsordningen.

Skälen för regeringens bedömning

Nordiskt forskningssamarbete är centralt för att möta olika samhällsutmaningar och hantera samhällskriser samt är ett viktigt bidrag till att stärka nationella forskningsprioriteringar. Nordiska ministerrådets vision för det nordiska samarbetet 2030 är att Norden ska bli världens mest integrerade region och en framstående forskningsregion. Som framgår av avsnitt 8.1 administreras finansiering av det nordiska forskningssamarbetet genom Nordforsk som är en institution för forskningssamarbete underställd Nordiska ministerrådet. Det formella beslutet att genomföra nya utlysningar av forskningsmedel fattas av Nordforsks styrelse. De nationella forskningsfinansiärerna finansierar minst två tredjedelar av den totala budgeten, medan Nordforsks bidrag är upp till en tredjedel. Kraven på sökande och deltagare varierar för varje utlysning och anges alltid i utlysningstexterna. Som ett generellt krav gäller att projektägaren av ett Nordforskprojekt ska vara en forskningsutförande institution. Projektkonsortiet måste inkludera partner från minst tre nordiska länder (Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige) eller autonoma områden (Färöarna, Grönland och Åland). För varje utlysning utser Nordforsk en kommitté bestående av en ordförande och en medlem från varje finansieringspartner. Kommittén utarbetar rekommendationen om vilka projekt som ska finansieras. Rekommendationen baseras på internationella expertbedömningar, projektens nordiska mervärde och en strategisk bedömning av vilka projekt som bäst bidrar till utlysningens mål.

Nordforsks utlysningar utvecklas i samarbete med de nationella forskningsfinansiärerna, främst genom en mekanism som kallas öppen inbjudan. Genom denna mekanism bjuds de nationella forskningsfinansieringsorganisationerna in att föreslå nya nordiska utlysningar eller förlängning av befintliga Nordforskinitiativ. Ett förslag till en ny utlysning måste stödjas av forskningsfinansieringsorganisationer i minst tre nordiska länder.

Nordforsk använder två finansieringsmodeller, vanligtvis den s.k. real common pot, men i vissa fall används den s.k. virtual common pot. Prop. 2025/26:173

Real common pot är en gränsöverskridande finansieringsmodell som kräver att de nationella finansieringsparterna förbinder sig att överföra finansieringen till Nordforsk, som på uppdrag av de nationella forskningsfinansierarna förvaltar och distribuerar den gemensamma potten till de bästa forskningsförslagen efter sakkunniggranskning, oavsett hur mycket finansiering varje land har bidragit med till potten. Eftersom finansieringsbeslutet endast utgår från förslagets rankning säkerställer detta att de förslag som har högst kvalitet och strategiskt värde finansieras. Enligt denna modell kan forskare vid nordiska lärosäten och andra organisationer (inklusive Färöarna, Grönland och Åland) få finansiering från utlysningen. Dock kan endast forskningsinstitutioner från länder som medfinansierar utlysningen vara projektägare (värdinstitution). Nordforsks styrelse fattar det slutliga finansieringsbeslutet och Nordforsks administration ansvarar för att följa upp projekten.

I promemorian görs bedömningen att en överlåtelse av förvaltningsuppgifter till Nordforsk krävs för att Sverige ska kunna delta i utlysningar där real common pot används. Enligt promemorian är tilldelning av offentliga medel för forskning i svensk rättsordning en förvaltningsuppgift. Eftersom medelstilldelning ska beslutas av Nordforsk, behöver enligt promemorian förvaltningsuppgifter överlåtas dit. *Göteborgs universitet* tar upp frågan om en överlåtelse är nödvändig och anför att detta endast behövs om Nordforsk ges rätt att fatta beslut som får någon form av direkt rättsverkan gentemot enskilda rättssubjekt i den svenska interna rättsordningen. Regeringen gör i denna fråga följande bedömning.

Utgångspunkten enligt RF är att rättskipning och förvaltning fullgörs av svenska myndigheter. Det är dock möjligt att överlåta sådana uppgifter till utländska organ, vilket i vissa fall krävs för att Sverige ska kunna delta i internationellt samarbete. Uppgifter som inte grundar sig direkt på RF kan överlåtas i den ordning som anges i 10 kap. 8 § RF, om överlåtelsen sker utanför EU-samarbetet. Huruvida en överlåtelse krävs beror på vilken uppgift det utländska organet ska utföra. Till skillnad från vad promemorian ger uttryck för anser regeringen att det inte har avgörande betydelse att fördelning av forskningsmedel är en förvaltningsuppgift när medel fördelas av en svensk myndighet. Bedömningen måste i stället göras med utgångspunkt i vad som gäller för medelstilldelningen när den beslutas av Nordforsk.

Typiskt sett tillämpas överlåtelsebestämmelserna när ett utländskt organ ska fatta beslut som får verkan i den svenska interna rättsordningen. Utmärkande för en sådan situation är att Sverige på förhand förbinder sig att följa det utländska organets beslut på samma sätt som om besluten fattats av en svensk myndighet. Som exempel kan nämnas den överlåtelse av beslutanderätt som skett till EU genom lagen (1994:1500) med anledning av Sveriges anslutning till Europeiska unionen. Beslut inom EU som fattas med stöd av den kompetens som Sverige överlåtit kan bli automatiskt gällande i Sverige, utan krav på en mellankommande införlivandeåtgärd. Besluten har i så fall direkt påverkan på den interna rättsordningen och tillämpas av svenska myndigheter. För att ett utländskt organ ska kunna fatta sådana beslut krävs att riksdagen överlåtit beslutanderätt dit. Andra exempel på att överlåtelse har skett till organ som getts rätt att fatta

Prop. 2025/26:173 beslut som blir gällande i Sverige är dels rätten för Internationella sjöfartsorganisationen att genom Världssjöfartsuniversitetet utfärda sådana examina som regeringen enligt vad som anges i högskolelagen (1992:1434) meddelat föreskrifter om (se 15 § lagen [1993:792] om tillstånd att utfärda vissa examina, prop. 2021/22:28, bet. 2021/22:UbU4, rskr. 2021/22:76 samt U2019/03393 och U2019/03395), dels rätten för utländska inrättningar att besluta om fartygscertifikat (prop. 1987/88:3, bet. 1987/88:TU4, rskr. 1987/88:42).

Bestämmelserna i RF om överlåtelse av förvaltningsuppgifter har också tillämpats i situationer då utländska organ verkar på svenskt territorium på ett sätt som normalt är förbehållet svensk myndighet. Vid Sveriges tillträde till Nato konstaterade regeringen att uppgiften för rikets försvarsmakt att möta ett väpnat angrepp mot Sverige och hindra kränkningar av svenskt territorium är en utpräglad svensk förvaltningsuppgift. Det krävdes ett riksdagsbeslut om överlåtelse av förvaltningsuppgift för att en utländsk styrka skulle kunna lämna militärt stöd till Sverige genom att antingen möta utländska fientliga styrkor med anledning av ett väpnat angrepp mot Sverige, eller hindra kränkningar av svenskt territorium (prop. 2022/23:74 s. 27 och 28 och bet. 2022/23:UU16 s. 13).

Ett svenskt deltagande i projekt inom Nordforsk där finansieringsmodellen real common pot används skulle innebära att Nordforsk fattar beslut om tilldelning av medel som skjuts till av en eller flera svenska forskningsfinansierare, t.ex. en svensk myndighet. Beslutet att bidra med finansiering till ett projekt skulle dock alljämt vara förbehållet den svenska myndigheten. Att den som fått ett beslut om forskningsmedel från Nordforsk – oavsett om det är en enskild, ett svenskt lärosäte med staten som huvudman eller en annan svensk myndighet – i förhållande till Nordforsk kommer att behöva följa eventuella villkor för medlen, innebär inte att beslutet får någon effekt i den svenska interna rättsordningen. En överlåtelse av förvaltningsuppgifter är alltså inte nödvändig på den grunden att Nordforsk ska fatta beslut som blir gällande i svensk rätt. Enligt regeringens bedömning finns det inte heller någon annan omständighet som gör att en överlåtelse av förvaltningsuppgifter till Nordforsk är nödvändig. Som påpekats tidigare bör det inte tillmätas avgörande betydelse att fördelning av forskningsmedel är en förvaltningsuppgift när tilldelningsbeslut fattas av en svensk myndighet.

Till skillnad från bedömningen i promemorian anser regeringen sammanfattningsvis att riksdagen inte behöver fatta ett beslut om överlåtelse av förvaltningsuppgifter till Nordforsk för att ett svenskt deltagande i utlysningar där real common pot används ska vara möjligt.

9 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag

Den nya bestämmelsen i lagen om yrkeshögskolan om att en utbildning inom yrkeshögskolan ska kunna bygga på de kunskaper som de stude-

rande får i eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper, ska träda i kraft den 1 april 2027. Övriga lagändringar ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Utredningens förslag

Utredningens förslag stämmer inte överens med regeringens förslag. Utredningen föreslår att lagändringarna ska träda i kraft den 1 januari 2025.

Remissinstanserna

Samtliga remissinstanser tillstyrker utredningens förslag eller har inte något att invända mot det.

Skälen för regeringens förslag

Lagändringarna bör träda i kraft så snart som möjligt. Samtidigt behöver flera olika aktörer som berörs av förslagen tid för förberedelse och genomförande, inte minst för att kunna säkerställa progression i yrkeshögskole-systemet. Regeringen föreslår därför att den nya bestämmelsen i lagen om yrkeshögskolan om att en utbildning inom yrkeshögskolan ska kunna bygga på de kunskaper som de studerande får i eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper, ska träda i kraft den 1 april 2027 och att övriga lagändringar ska träda i kraft den 1 juli 2026.

Det finns inte något behov av övergångsbestämmelser, eftersom lagändringarna kan börja tillämpas från och med att de träder i kraft.

10 Konsekvenser

Vilka berörs av förslagen?

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om yrkeshögskolan som bedöms bidra till att regelverket för yrkeshögskolan blir tydligare och mer ändamålsenligt. Förslaget att en utbildning inom yrkeshögskolan ska kunna bygga på de kunskaper som de studerande får i eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper syftar till att stärka yrkeshögskolans roll för kompetensförsörjningen. Att termen utbildningsanordnare definieras i lagen gör systemet tydligare för de aktörer som utbildningsanordnaren samverkar med, studerande och arbetslivet och bidrar därmed till en effektiv administration av yrkeshögskolans utbildningar. Tydliggörandet innebär också en ökad rättssäkerhet inom bl.a. tillsynen. Detsamma gäller de bestämmelser som införs i lagen om ansvarsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och ledningsgruppen för utbildningen.

Studerande i yrkeshögskolan berörs av förslagen i propositionen. Under tioårsperioden 2015–2024 ökade antalet studerande i yrkeshögskolan, från 46 633 till 87 225.

Prop. 2025/26:173 Förslagen berör också utbildningsanordnare och ledningsgrupper i yrkeshögskolan. Under 2024 hade 227 utbildningsanordnare minst en pågående utbildningsomgång inom yrkeshögskolans program. Av dessa var 142 enskilda aktörer och 85 offentliga. Av de offentliga anordnarna var 77 kommuner eller kommunalförbund, 5 regioner och 3 statliga anordnare. Även MYH berörs av förslagen eftersom MYH är förvaltningsmyndighet för yrkeshögskolan.

Ekonomiska konsekvenser för kommuner och regioner

Enligt den kommunala finansieringsprincipen ska beslut som innebär nya obligatoriska uppgifter för kommunerna som regel åtföljas av en statlig finansiering via det generella statsbidraget. Principen gäller när riksdagen, regeringen eller en myndighet fattar bindande beslut om ändrade regler för en verksamhet (prop. 2006:07:100 s. 221). Förslagen i denna proposition innebär inga nya obligatoriska uppgifter för kommuner och regioner och bedöms inte heller få några ekonomiska konsekvenser för dem.

Konsekvenser för den kommunala självstyrelsen

Den kommunala självstyrelsen regleras bl.a. i 14 kap. regeringsformen (RF). Enligt 14 kap. 3 § RF bör en inskränkning i den kommunala självstyrelsen inte gå utöver vad som är nödvändigt med hänsyn till de ändamål som har föranlett inskränkningen. Innebörden av bestämmelsen är att en eventuell inskränkning i den kommunala självstyrelsen ska prövas mot en proportionalitetsprincip. Den slutliga bedömningen av hur denna prövning faller ut görs av riksdagen i samband med att riksdagen tar ställning i lagstiftningsärendet (prop. 2009/10:80 s. 296).

Det är frivilligt för såväl kommuner som andra att ansöka om att få bedriva en utbildning inom yrkeshögskolan. Förslagen i denna proposition innebär inte några utökade skyldigheter för kommuner och regioner. Det blir alltså inte fråga om några inskränkningar i den kommunala självstyrelsen (se avsnitt 7.2).

Konsekvenser för staten

Förslagen bedöms inte få några ekonomiska konsekvenser för de tre statliga utbildningsanordnarna inom yrkeshögskolan. Förslagen bedöms inte heller få andra ekonomiska konsekvenser för staten.

MYH beslutar om en utbildning ska få ingå i yrkeshögskolan och myndigheten har även tillsyn över yrkeshögskolan. I tillsynen granskar myndigheten att utbildningsanordnarna följer de bestämmelser om yrkeshögskolan som finns i lag och andra författningar. Förslaget att bestämmelser om de uppgifter som utbildningsanordnaren och ledningsgruppen för en yrkeshögskoleutbildning har ska finnas i lag i stället för förordning får inte några praktiska konsekvenser för myndighetens arbete.

Förslagen i propositionen rör alla utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan, även enskilda utbildningsanordnare som kan vara företag. *Regelrådet* anger i sitt remissvar att redovisningen av konsekvenser för berörda företag utifrån storlek är bristfällig. Det gör det enligt rådet svårt att få en bild av förslagets effekter för små företag. Rådet anser också att förslagets påverkan på konkurrensförhållandena för berörda företag hade behövt vara tydligare.

Regeringen konstaterar att andelen enskilda utbildningsanordnare har ökat under senare år och att det också har skett en konsolidering via uppköp bland privata anordnare med större ägarkonstellationer som följd. Under 2023 hade 140 enskilda organisationer en pågående utbildningsomgång inom yrkeshögskolans program. Våren 2024 förfogade de 6 största utbildningsanordnarna över drygt 40 procent av platserna inom yrkeshögskolan. För företag, såväl stora som små, innebär förslagen inte någon ändring i det praktiska arbetet med yrkeshögskoleutbildningar. De förslag som berör det interna organisatoriska förhållandet mellan utbildningens anordnare och dess ledningsgrupp bedöms inte påverka företagets konkurrensförhållanden. Det gäller såväl stora som små utbildningsanordnare.

Konsekvenser för studerande

Propositionens förslag bedöms få positiva effekter för de studerande i de utbildningar som omfattas av förslagen. Att en utbildning inom yrkeshögskolan ska kunna bygga på en annan eftergymnasial utbildning (avsnitt 6) innebär att fler kommer att kunna utveckla sin kompetens eller ställa om till ett nytt yrke genom att gå en yrkeshögskoleutbildning. Förslaget om att termen utbildningsanordnare ska definieras i lagen om yrkeshögskolan (avsnitt 7.1) innebär att det blir tydligare för de studerande vem som är ansvarig för utbildningen. Det ökar också rättssäkerheten. Det samma gäller förslagen om ansvarsfördelningen mellan utbildningsanordnaren och ledningsgruppen (avsnitt 7.2). Det får aldrig finnas oklarheter kring vem som är ansvarig för en yrkeshögskoleutbildning.

Förslagen påverkar inte jämställdheten eller det integrationspolitiska målet

Syftet med jämställdhetspolitiken är att ge lika rättigheter och möjligheter för kvinnor och män respektive flickor och pojkar att forma samhället och sina egna liv. Diskrimineringslagen (2008:567) förbjuder diskriminering som har samband med kön och diskriminering får inte förekomma i utbildningsverksamhet (1 kap. 4 § och 2 kap. 5 §). Förslagen i propositionen bedöms inte påverka könsfördelningen bland de studerande. Förslagen bedöms inte få några konsekvenser för jämställdheten mellan kvinnor och män eller det integrationspolitiska målet.

Sverige har tillträtt FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. I den konventionen anges att konventionsstaterna, för att förverkliga rätten till utbildning för personer med funktionsnedsättning utan diskriminering och på lika villkor, ska säkerställa ett sammanhållet utbildningssystem på alla nivåer och livslångt lärande. Konventionsstaterna ska också bl.a. säkerställa att personer med funktionsnedsättning inte utesluts från det allmänna utbildningssystemet på grund av funktionsnedsättning (artikel 24).

Förslaget i propositionen att en yrkeshögskoleutbildning ska kunna bygga på en annan eftergymnasial utbildning (avsnitt 6) ger personer med funktionsnedsättning fler utbildningsmöjligheter och därmed större möjligheter till livslångt lärande. Sammantaget bedöms dock förslagen i propositionen vara neutrala ur ett funktionshinderperspektiv.

Konsekvenser för Sveriges medlemskap i Europeiska unionen

Förslagen berör inte frågor som regleras i EU-rätten.

11 Författningskommentar

11.1 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan

2 § I lagen avses med

- studerande: den som är antagen till och bedriver studier vid en utbildning som ingår i yrkeshögskolan,
- uppdraagsutbildning: utbildningsverksamhet som anordnas mot ersättning från uppdragsgivare som inte är en fysisk person och där uppdragsgivaren utser den som ska få delta i utbildningen,
- utbildningsanordnare: den som har fått ett beslut enligt 7 § om att utbildningen ska ingå i yrkeshögskolan,
- yrkeshögskolan: samtliga utbildningar som avses i 7 § och som inte är utbildningar enligt högskolelagen (1992:1434) eller kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och
- årsplats: en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor.

Paragrafen innehåller definitioner av olika begrepp som används i lagen.

Strecksatsen med definitionen av utbildningsanordnare är ny. Med utbildningsanordnare avses i lagen den som har fått ett beslut enligt 7 § om att utbildningen ska ingå i yrkeshögskolan. I 7 § anges att en myndighet efter ansökan beslutar om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan. Enligt 4 § får en utbildning inom yrkeshögskolan anordnas av statliga universitet och högskolor, andra statliga myndigheter, kommuner, regioner och enskilda fysiska eller juridiska personer. Det finns bestämmelser om utbildningsanordnarens kompetens och förutsättningar i 12 § och om

Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

6 § Utbildningen ska

1. svara mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen (1992:1434) eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, eller medverka till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället,

2. ha sin grund i kunskap som genererats dels i produktionen av varor och tjänster, dels i vetenskap och utformas så att en hög kvalitet och yrkesrelevans nås,

3. ge sådana teoretiska, praktiska och erfarenhetsbaserade kunskaper som krävs för att självständigt och i arbetslag kunna utföra kvalificerade uppgifter i arbetslivet,

4. präglas av såväl stark arbetslivsanknytning som teoretisk förankring,

5. utvecklas och bedrivs i samverkan mellan arbetsliv och utbildningsanordnaren, och

6. bidra till att bryta traditioner i fråga om könsbundna utbildnings- och yrkesval.

Av paragrafen framgår de övergripande målen för utbildningen inom yrkeshögskolan och vad som ska karakterisera den.

En ny första punkt förs in med följd att övriga punkter numreras om. Den nya punkten innebär att utbildningen ska svara mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet som inte tillgodoses genom en utbildning enligt högskolelagen eller en utbildning som kan leda fram till en examen enligt lagen om tillstånd att utfärda vissa examina. Ett alternativt krav är att utbildningen ska medverka till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället. Dessa bestämmelser flyttas hit från förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Av 4 § framgår att bl.a. att statliga universitet och högskolor får anordna en yrkeshögskoleutbildning.

Av den nya punkten framgår bl.a. att om en utbildning medverkar till att utveckla eller bevara kvalificerat yrkeskunnande inom ett smalt yrkesområde som är av betydelse för individen och samhället behöver den inte också svara mot behov av kvalificerad arbetskraft i arbetslivet för att kunna ingå i yrkeshögskolan. Av 1 § framgår att bestämmelserna i lagen också syftar till att inom yrkeshögskolan tillgodose behov av eftergymnasial yrkesutbildning inom smala yrkesområden. I dessa fall kan det vara svårt att visa något behov av utbildningen på arbetsmarknaden. Däremot kan det från samhällets sida finnas intresse av att bevara vissa yrkeskunskaper. Vidare kan utbildningen ha betydelse för den studerandes framtida försörjning. Det kan t.ex. vara fråga om utbildning till förgyllare, konstgjutare eller modist (prop. 2008/09:68 s. 62).

Den hittillsvarande fjärde punkten är nu paragrafens femte punkt. I punkten förtydligas att en yrkeshögskoleutbildning bara kan ha en anordnare. I 2 § finns en definition av utbildningsanordnare.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

7 § Den myndighet som regeringen bestämmer beslutar, efter ansökan, om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan och hur många årsplatser utbildningen i så fall ska omfatta.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela

1. ytterligare föreskrifter om frågor som ska prövas med anledning av en ansökan om att en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan, och

2. ytterligare föreskrifter om antalet årsplatser.

Prop. 2025/26:173 Paragrafen innehåller bestämmelser om att en myndighet efter ansökan beslutar om en utbildning ska ingå i yrkeshögskolan och hur många årsplatser utbildningen i så fall ska omfatta samt en s.k. upplysningsbestämmelse om att regeringen kan meddela föreskrifter med stöd av den s.k. restkompetensen.

Ändringarna är av språklig och redaktionell natur.

8 § *Den myndighet som regeringen bestämmer beslutar, efter ansökan, om en anordnare av utbildning inom yrkeshögskolan ska få statsbidrag eller särskilda medel för utbildningen.*

Av paragrafen framgår att en anordnare av en utbildning inom yrkeshögskolan hos den myndighet som regeringen bestämmer kan ansöka om statsbidrag eller särskilda medel för utbildningen.

Ändringarna är språklig och redaktionell natur.

13 a § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om den kompetens och de förutsättningar som utbildningsanordnaren ska ha och den kompetens som de personer som anges i 13 § ska ha.*

Paragrafen är ny. I paragrafen finns en s.k. upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av den s.k. restkompetensen kan meddela ytterligare föreskrifter om den kompetens och de förutsättningar som utbildningsanordnaren ska ha och den kompetens som de personer som anges i 13 § ska ha.

Enligt 12 § ska utbildningsanordnaren ha den kompetens och de förutsättningar som krävs för att anordna utbildning inom det yrkesområde som utbildningen avser. I 13 § anges att de personer som anlitas av utbildningsanordnaren för undervisning eller handledning genom utbildning eller erfarenhet ska ha kompetens för den utbildning de ska bedriva. Det anges också att utbildningsanordnaren ska se till att kompetensutveckling anordnas för dessa personer.

Övervägandena finns i avsnitt 7.1.

13 b § *Utbildningsanordnaren ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i denna lag och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Utbildningsanordnaren ansvarar också för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs.*

I paragrafen, som är ny, finns bestämmelser om utbildningsanordnarens ansvar för en utbildning inom yrkeshögskolan.

I *första stycket* regleras att en anordnare av en utbildning inom yrkeshögskolan ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med lagen om yrkeshögskolan och föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen. Bestämmelsen flyttas hit från förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan. Liksom i skollagen (2010:800) har begreppet utbildning i yrkeshögskolan en bredare betydelse som innefattar ansvar för ekonomiska och juridiska aspekter kopplade till utbildningsverksamheten. Utbildningsanordnarens ansvar för utbildningen omfattar såväl själva genomförandet av utbildningen som utbildningsverksamheten i övrigt.

Enligt *andra stycket* ansvarar utbildningsanordnaren också för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs. Med systematiskt kvalitetsarbete avses att systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp, utvärdera och

utveckla utbildningen. Av 13 c § framgår att den ledningsgrupp för utbildningen som ska finnas hos utbildningsanordnaren ska bevaka att det systematiska kvalitetsarbetet leder till att utbildningen uppfyller kraven i 6 §. I 13 d § finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om utbildningsanordnarens uppgifter.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

13 c § *Det ska hos utbildningsanordnaren finnas en ledningsgrupp för utbildningen. Om en utbildningsanordnare är ansvarig för flera utbildningar, får ledningsgruppen vara gemensam för dessa. En ledningsgrupp för utbildningar som är av särskilt värde för individen och samhället inom ett eller flera smala yrkesområden får vara gemensam för flera utbildningsanordnare.*

Företrädare för de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen ska ingå i ledningsgruppen.

Ledningsgruppen ska bevaka att det systematiska kvalitetsarbetet leder till att utbildningen uppfyller kraven i 6 §.

Paragrafen är ny och innehåller bestämmelser om att det ska finnas en ledningsgrupp för en utbildning inom yrkeshögskolan och om ledningsgruppens uppgifter.

Enligt *första stycket* ska det hos utbildningsanordnaren finnas en ledningsgrupp för utbildningen. Om en utbildningsanordnare är ansvarig för flera utbildningar, får ledningsgruppen vara gemensam för dessa. Det anges också att en ledningsgrupp för utbildningar som är av särskilt värde för individen och samhället inom ett eller flera smala yrkesområden får vara gemensam för flera utbildningsanordnare. En utbildning inom ett smalt yrkesområde kan anses som särskilt värdefull om den ger en särskilt kvalificerad kompetens inom yrkesområdet eller leder fram till ett udda yrke. Det kan även vara fråga om utbildningar som bidrar till att bevara traditionell yrkeskunskap eller till att utveckla en ny kunskap inom ett framtidsyrke.

Andra stycket reglerar att företrädare för de delar av arbetslivet som berörs av utbildningen ska ingå i ledningsgruppen.

Bestämmelserna i första och andra styckena flyttas till styckena från förordningen (2009:130) om yrkeshögskolan.

I *tredje stycket* finns en bestämmelse om att ledningsgruppen ska bevaka att det systematiska kvalitetsarbetet leder till att utbildningen uppfyller kraven i 6 §. Av den paragrafen framgår de övergripande målen för utbildningen och vad som ska karakterisera den. Enligt 13 b § andra stycket ansvarar utbildningsanordnaren för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs.

I 13 d § finns en upplysning om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och uppgifter.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

13 d § *Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela ytterligare föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och utbildningsanordnarens och ledningsgruppens uppgifter.*

Paragrafen är ny. Den innehåller en s.k. upplysningsbestämmelse om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av

Prop. 2025/26:173 den s.k. restkompetensen kan meddela ytterligare föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och om utbildningsanordnarens och ledningsgruppens uppgifter.

Det finns bestämmelser om utbildningsanordnarens uppgifter och om ledningsgruppens sammansättning och uppgifter i 13 b och 13 c §§.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

14 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om

1. vilka examina som får avläggas inom yrkeshögskolan,
2. *examensbevis och utbildningsbevis, och*
3. *betygssättning.*

Paragrafen innehåller en s.k. upplysningsbestämmelse om examina och bestämmelser om examensbevis och utbildningsbevis inom yrkeshögskolan.

Ändringen innebär att bestämmelsen i paragrafens hittillsvarande andra stycke, om att en utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan får utfärda utbildningsbevis och examensbevis, tas bort. De bestämmelser som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av den s.k. restkompetensen kan meddela föreskrifter om vilka examina som får avläggas inom yrkeshögskolan och om examensbevis och utbildningsbevis behålls dock. Vidare införs en bestämmelse som upplyser om att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer med stöd av restkompetensen kan meddela föreskrifter om betygssättning. Paragrafen ändras också språkligt och redaktionellt.

Övervägandena finns i avsnitt 7.2.

11.2 Förslaget till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan

5 § En utbildning inom yrkeshögskolan ska väsentligen bygga på de kunskaper som *de studerande* får

1. på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper, *eller*
2. i *eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper.*

I paragrafen anges de kunskaper som en utbildning inom yrkeshögskolan ska bygga på.

Ändringen innebär att en utbildning inom yrkeshögskolan, utöver att väsentligen bygga på de kunskaper som eleverna får på nationella program i gymnasieskolan eller motsvarande kunskaper, även väsentligen kan bygga på de kunskaper som de studerande får i eftergymnasial utbildning eller motsvarande kunskaper. En yrkeshögskoleutbildning kan alltså väsentligen bygga på exempelvis en annan yrkeshögskoleutbildning, vidareutbildningen i form av ett fjärde tekniskt år i gymnasieskolan eller en högskoleutbildning. De studerande kan få motsvarande kunskaper som i en eftergymnasial utbildning genom t.ex. yrkeserfarenhet. En sådan yrkeshögskoleutbildning kan i viss mindre omfattning avse kunskapsområden med motsvarighet i gymnasieskolan eller i en annan utbildningsform som inte är eftergymnasial.

Övervägandena finns i avsnitt 6.

Sammanfattning av betänkandet Framtidens yrkeshögskola – stabil, effektiv och hållbar (SOU 2023:31)

Prop. 2025/26:173
Bilaga 1

Utredningen om framtidens yrkeshögskola har haft i uppdrag att föreslå de förändringar som krävs i yrkeshögskolan för att säkerställa den växande utbildningsformens effektiva funktion för framtiden. Syftet med utredningen är att förtydliga yrkeshögskolans roll i utbildningssystemet och att skapa förutsättningar för att yrkeshögskolan ska kunna fortsätta att utvecklas med bibehållen kvalitet.

Vi har med utgångspunkt i direktiven prövat flera idéer om hur yrkeshögskolan ska utvecklas. Vår förhoppning är att utredningen bidrar till att skapa en stabil grund för yrkeshögskolan i framtiden – som har förmågan att växa med arbetslivets efterfrågan.

Yrkeshögskolan i framtiden

För att möta framtida behov av yrkeskunnande föreslår vi att yrkeshögskolan växer och att utbildningsplatserna ökar i en takt som motsvarar 35 procent i förhållande till nuläget på 10 år.

Yrkeshögskolan har en viktig roll i att förse svensk arbetsmarknad med kompetens. Det är till exempel avgörande för tillväxt och välfärdens utveckling, samtidigt som nya krav på arbetsmarknaden ställs genom behovet av omställning av samhället i en hållbar riktning. Vi anser att yrkeshögskolan är väl riggad för att kunna möta sådana snabbt uppkomna behov. Staten bör ta ett större ansvar för att det finns en fungerande infrastruktur för yrkeshögskolan för att yrkeshögskolan ska kunna möta framtida behov.

Vi lägger flera förslag som vi bedömer behöver vara vägledande för yrkeshögskolan i framtiden och för kommande reformering:

- *Arbetsmarknadens behov ska även fortsatt styra yrkeshögskolan.*

Inom yrkeshögskolan ska det bara finnas utbildningar som efterfrågas inom arbetslivet eller utbildningar där det finns behov av ett kvalificerat yrkeskunnande som är av betydelse för individen och samhället, såsom utbildningar inom smala yrkesområden.

- *Tillit till yrkeshögskolan ska vara hög.*

Ytterst är det kvaliteten på utbildningen och hur väl en anordnare levererar den utbildning som efterfrågas som är avgörande för att finnas inom yrkeshögskolan. Tilliten till yrkeshögskolan kan skadas om den styrs i detalj.

- *Spelreglerna ska vara tydliga – det ska vara lätt att göra rätt.*

Yrkeshögskolans möjlighet att vara flexibel kräver förutsägbarhet och tydliga spelregler. Den ska präglas av tydliga krav på leverans. Det ska också vara tydligt vem som har ansvar för utbildningarna.

Yrkeshögskolans särart behöver fortsatt vara styrande

Yrkeshögskolan ska ge möjlighet att skaffa sig efterfrågat yrkeskunnande som förser arbetsmarknaden med ändamålsenlig och kvalificerad arbetskraft. Utbildning inom yrkeshögskolan initieras och drivs i nära samverkan med arbetslivet och dimensioneras efter arbetsmarknadens behov. På så sätt skiljer sig yrkeshögskolans konstruktion och uppdrag från andra utbildningsformer. Yrkeshögskolan karaktäriseras av att den erbjuder:

- Eftergymnasiala utbildningar anpassade utifrån arbetslivets behov
- Flexibilitet i förhållande till efterfrågan
- Ett betydande inflytande från arbetslivet
- Korta ledtider
- Lärande i arbete (LIA)
- Flera vägar in till utbildning
- En decentraliserad utbildningsform
- Ett självreglerande system.

Särarten behöver fortsatt vara styrande vid kommande behov av reformeringar av yrkeshögskolan. Då ges förutsättningar för yrkeshögskolan att fortsätta utvecklas och vara stabil, effektiv och hållbar.

Yrkeshögskolan har sedan starten år 2009 genomgått en stor expansion. Antalet utbildningsplatser har fördubblats och utbudet av utbildningar och utbildningsformer har breddats. Yrkeshögskolan har också professionaliserats och blivit mer kompetent, träffsäker och systematisk. Samtidigt har utbildningarna fått allt stabilare förutsättningar.

Vissa frågor om statsbidrag

Vi beskriver de effekter på yrkeshögskolans utbud, funktion och effektivitet som regleringen av statsbidraget medför.

Vi menar att systemet med statsbidrag för utbildningar inom yrkeshögskolan i grunden fungerar bra. Yrkeshögskolan har utvecklats i riktning mot önskvärda effekter i fråga om utbud, funktion och effektivitet. Utbildningar som motsvarar arbetslivets behov kommer till stånd på ett effektivt sätt. Utformningen av statsbidraget stödjer yrkeshögskolesystemets grundläggande logik med att det ska bidra till flexibilitet och mångfald.

Styrning av yrkeshögskolan bör utformas så att den ger möjlighet för MYH och utbildningsanordnare att planera verksamheten.

För att ytterligare öka effektiviteten inom yrkeshögskolan föreslås en möjlighet till anslagssparande.

Ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan

Nuvarande ansökanprocess till yrkeshögskolan är decentraliserad. Ansökan till en utbildning görs hos respektive utbildningsanordnare och studerande kan söka och antas till ett obegränsat antal utbildningar. Det med-

för ett antal utmaningar för så väl samhället i stort som för studerande och utbildningsanordnare.

Prop. 2025/26:173
Bilaga 1

Vi bedömer att en aktör behöver garantera att ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan finns och fungerar långsiktigt för alla aktörer. Ett gemensamt ansökningssystem kan bidra till en ökad rättssäkerhet och sänkta trösklar för studerande att ansöka till yrkeshögskolan, vilket i förlängningen kan bidra till en stärkt kompetensförsörjning. Ett sådant system kan även bidra till effektiviserad administration och hantering för utbildningsanordnare, en rationalisering som bidrar till bättre planeringsförfattning för alla aktörerna i inom yrkeshögskolan och bidra till ett bättre nyttjande av statsbidraget. Det kan också bidra till ett kostnadseffektivt införande av nya krav till följd av Single Digital Gateway (SDG-förordningen) som syftar till att underlätta rörlighet inom EU.

Vi har analyserat möjligheten att använda högskolornas system för antagning (NyA) också för ansökan till yrkeshögskolan, men konstaterar att det är förknippat med juridiska och tekniska utmaningar som innebär att användandet av NyA inte är aktuellt utifrån nuvarande förutsättningar.

Vi beskriver i stället möjligheterna med ett eget gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan med MYH som ansvarig myndighet för systemet och hur ett sådant system bör utformas. Ett sådant system ska bland annat innehålla gemensamma ansökningsomgångar där studerande får prioritera sina ansökningar och med en gräns för hur många utbildningar en studerande kan antas till. Systemet ska även innefatta en automatisk inhämtning av gymnasiebetyg från betygsdatabasen Beda och erbjuda stöd i bedömning av behörighet utifrån gymnasiebetyg och ett antal ytterligare funktioner.

Den exakta utformningen av ett gemensamt system och vilka verksamhetsmässiga förutsättningar som krävs behöver undersökas närmre i en förstudie. Vi föreslår att MYH, Myndigheten för digital förvaltning (DIGG) och Universitets- och högskolerådet (UHR) får i uppdrag att göra en förstudie för inrättandet av ett gemensamt system för ansökan till yrkeshögskolan. Förstudien ska resultera i en kravspecifikation för det gemensamma ansökningssystemet och förslag på hur systemet ska förvaltas.

Ett förstärkt system för studiedokumentation

I vår analys av behoven av ett förstärkt system för studiedokumentation i yrkeshögskolan och konst- och kulturutbildningar har vi jämfört alternativet att ansluta till studiedokumentationssystemet inom högskolan (Ladok). Ett annat alternativ är att fortsätta att utveckla MYH:s egna system för studiedokumentation.

Ett förstärkt system för studiedokumentation behöver utformas på ett rättssäkert sätt och bland annat innehålla ett gränssnitt gentemot studerande för att de ska kunna få tillgång till sina yrkeshögskolemeriter, vara anpassad för samtliga utbildningsformer som MYH administrerar och ge möjlighet att verifiera individer i systemet.

Vi föreslår att MYH ska ges i uppdrag att i samverkan med DIGG utforma ett nytt studiedokumentationssystem. Uppdraget ska samordnas

Vissa frågor om examina och progression

Utbildningar inom yrkeshögskolan ska tillåtas bygga på en eftergymnasial utbildning, eller motsvarande kunskaper. Det möjliggör både en ökad fördjupning (det vill säga en ökad progression) och en ökad rörlighet inom yrkeshögskolan.

Vi bedömer att yrkeshögskolan bör omfattas av fördjupningsutbildningar motsvarande minst 200 yrkeshögskolepoäng som gör det möjligt att uppnå en kvalificerad yrkeshögskoleexamen om den studerande har förkunskaper motsvarande en eftergymnasial utbildning inom samma område som fördjupningsutbildningen.

Examenskraven avseende läranderesultat för kunskaper, färdigheter, ansvar och självständighet ska ändras i enlighet med förslag från MYH, såväl i fråga om en yrkeshögskoleexamen som en kvalificerad yrkeshögskoleexamen.

LIA är centralt för att stärka yrkeshögskoleutbildningarnas koppling till arbetslivet. Vi bedömer att LIA bör vara obligatoriskt för utbildningar inom yrkeshögskolan som inte är kurser eller fördjupningsutbildningar.

Vi föreslår att för utbildningar som omfattar minst 100 yrkeshögskolepoäng, och som inte är fördjupningsutbildningar, ska minst en fjärdedel av utbildningstiden bestå av LIA på en arbetsplats, om inte undantag medgetts av MYH.

Långsiktiga förutsättningar och ett mer stadigvarande utbud av utbildningar

För att utbildningar inom yrkeshögskolan ska svara mot arbetsmarknadens förändrade behov måste det finnas en viss flexibilitet i systemet genom att utbildningar fasas ut samtidigt som nya utbildningar kommer in. Det finns fördelar med ett mer stadigvarande utbud av utbildningar inom yrkeshögskolan, men det gör det också svårare att anpassa utbudet till arbetslivets förändrade behov. Vi har därför landat i att alla utbildningar behöver vara under ständig prövning. Det betyder att inga utbildningar bör få en permanent status.

Ansökan om att få bedriva utbildning inom yrkeshögskolan är det mest centrala underlaget för att bedöma efterfrågan på utbildningar. Möjligheterna att på längre sikt bedöma kompetensbehov för arbetsmarknaden är begränsade. Det pågår flera olika arbeten som på sikt kan bidra med data för analyser om arbetsmarknadens kompetensbehov.

Ansökningsprocessen för utbildningsanordnare behöver kontinuerligt förenklas. Det gör det enklare att pröva utbildningar samtidigt som det frigör tid både för anordnarna och MYH.

MYH bör fortsätta att ta initiativet för att skapa förutsättningar för långsiktig planering för utbildningsanordnare genom att förenkla ansökningsprocessen för utbildningsanordnarna.

För att möjliggöra bättre planeringsförutsättningar för utbildningsanordnare behöver möjligheten att fatta beslut om fler utbildningsomgångar i ett och samma beslut tillämpas i högre utsträckning.

Prop. 2025/26:173
Bilaga 1

Långsiktiga planeringsförsättningar kan också skapas genom att stimulera utbildningsmiljöer för investeringstunga utbildningar på fler orter. Staten behöver ta ett långsiktigt ansvar för finansiering av sådana miljöer. Vi förslår att en utredning får i uppdrag att identifiera behovet av utbildningsmiljöer och utreda hur staten på ett samhällsekonomiskt sätt kan stimulera att sådana miljöer skapas.

Godkännande av utbildningsanordnare inom yrkeshögskolan

Det finns i dag en prövning av anordnarna i samband med att de ansöker om att få statsbidrag för att anordna en utbildning inom yrkeshögskolan. Den görs av MYH enligt myndighetens föreskrift. Inom skolan är Skolinspektionens ägar- och ledningsprövning för fristående huvudmän reglerad i lag. Men situationerna är olika för de olika utbildningsformerna, bland annat gäller prövningen inom skolväsendet en långsiktig förmåga hos huvudmannen att bedriva skola eftersom tillstånden inte är tidsbegränsade. Den förmågan är inte lika avgörande inom yrkeshögskolan.

Vi bedömer inte att det bör utformas ett särskilt system för godkännande som skulle kunna motsvara en slags certifiering av anordnare med en egen rättsverkan. Vi anser i stället att det är betydelsefullt att behålla den prövning av anordnarna som redan görs i dag av MYH. Regleringen för den prövningen bör regleras i förordning. Med det uppnås tydlighet för anordnarna och säkrare statsbidragssystem.

Utbildningsanordnarens och ledningsgruppens ansvar

Vi föreslår att en definition av utbildningsanordnare införs i lagen om yrkeshögskolan. Med utbildningsanordnare ska avses den som har det huvudsakliga ansvaret för utbildningen. I samma lag ska anges att utbildningsanordnaren ansvarar för att utbildningsverksamheten genomförs i enlighet med regelverken. Vidare ska förordningen om yrkeshögskolan ändras så att det framgår att det i utbildningsplanen för en utbildning ska anges vilka som medverkar i anordnandet av utbildningen. Syftet med dessa förslag är att skapa tydlighet i ansvar. Därutöver bemyndigas regeringen att meddela föreskrifter om betygssättning och utfärdande av examens- och utbildningsbevis.

I instruktion för MYH ska anges att myndigheten har tillsyn över utbildningsverksamheten inom yrkeshögskolan.

Det ska i lagen om yrkeshögskolan också anges att det hos utbildningsanordnaren ska finnas en ledningsgrupp för varje utbildning. Och det ska i lagen och i förordningen om yrkeshögskolan beskrivas vilka uppgifter ledningsgruppen har.

Det föreligger inte något behov av att reglera när en utbildning får läggas ut på entreprenad. Däremot bör entreprenader inom yrkeshögskolans verk-

Utbildningarnas innehåll, namn och andra förändringar för att främja kvalitet

Mot bakgrund av de självreglerande mekanismerna i systemet för yrkeshögskolan bör inte MYH:s möjligheter att reglera innehållet i utbildningar utökas. Vi bedömer att branscherna bäst samordnar kraven på utbildningarna. Att reglera en del av en utbildning kan riskera att skapa onödigt merarbete för många utbildningsanordnare och kan vara irrationellt i förhållande till att reglera en hel utbildning.

Det finns på motsvarande sätt mekanismer i nuvarande system som gör att namn på utbildningar samordnas och standardiseras utan att det närmare behöver regleras.

Vi föreslår att MYH får i uppdrag att analysera och föreslå åtgärder för att öka de studerandes förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningarna genom att undersöka vilka funktioner som kan vara gemensamma kopplat till studerandehälsa. MYH bör också analysera och föreslå åtgärder för att värna innovationskraften i yrkeshögskolan.

Det finns inga behov av att fastställa nationellt likvärdigt innehåll för en del av en yrkeshögskoleutbildning. Vi bedömer också att det inte finns några andra avgörande behov av förändringar när det gäller nationellt likvärdigt innehåll i yrkeshögskolan.

Det bör heller inte vara ett krav att en utbildning inom yrkeshögskolan uppfyller krav för certifiering eller andra typer av krav för auktorisering som ställs inom olika branscher, för att ingå i yrkeshögskolan.

Yrkeshögskolans roll i omställningen mot ett hållbart samhälle

Yrkeshögskolan bidrar till hållbar utveckling på flera olika sätt. Det sker dels genom att bidra till kompetensförsörjningen av viktiga yrkesroller för samhällets och arbetslivet omställning i en hållbar riktning, dels genom att utbildningar utvecklas i takt med arbetslivets behov av kompetenser som innefattar ett ökat fokus på miljö och klimat och mer generella kompetenser för hållbar utveckling. Yrkeshögskolan erbjuder även flera vägar in till studier och möjlighet att kunna tillgodoräkna sig tidigare utbildning eller andra erfarenheter för att snabbare kunna ta sig igenom utbildningen. På så sätt bidrar yrkeshögskolan till genomförandet av Agenda 2030:s mål 4 om att säkerställa inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja livslångt lärande för alla.

Vi ser inte att en ökad styrning av MYH:s prioriteringar av utbildningsplatser är vägen framåt för en förbättrad kompetensförsörjning för klimatomställningen eller hållbar utveckling generellt. För att yrkeshögskolan ska kunna bidra ytterligare till en ekonomiskt, socialt och miljömässigt hållbar samhällsutveckling föreslår vi i stället att yrkeshögskolan ska utvidgas med permanenta medel både för program och kurser. För att möta

arbetslivets behov av snabb omställning bör andelen medel som går till kurser öka i förhållande till nuvarande fördelning mellan kurser och program.

Prop. 2025/26:173

Bilaga 1

Ett fjärde tekniskt år

Vi avråder regeringen att göra en överföring från gymnasieskolan till yrkeshögskolan av vidareutbildning motsvarande ett fjärde tekniskt år. Vi ser att det föreligger betydande risker med en sådan överföring som kan motverka syftet med en bättre fungerande kompetensförsörjning.

Målgrupperna för det fjärde tekniska året och studerande inom yrkeshögskolan skiljer sig åt. Det medför en stor osäkerhet i hur attraktivt det är för målgruppen som i dag läser det fjärde tekniska året inom ramen för gymnasieskolan att i stället välja yrkeshögskolan. Det innebär också en stor osäkerhet i om målgruppen över 22 år som i dag söker sig till yrkeshögskolan har samma förutsättningar att klara utbildning motsvarande ett fjärde tekniskt år inom samma tidsram. En överföring skulle också kunna ha negativa konsekvenser för det treåriga teknikprogrammet som i sin organisering ofta är tätt sammankopplad med det fjärde tekniska året, bland annat avseende lärarförsörjningen.

Sekretess- och dataskyddsreglering för ett gemensamt system för ansökan och studiedokumentationssystem

Vi har beskrivit på vilket sätt lagstiftningen, med anledning av våra förslag om ett gemensamt system för ansökan och studiedokumentationssystem, behöver anpassas till skydd för den enskildes integritet. Det rör både ändringar i offentlighets- och sekretesslagen för att bryta offentlighetsprincipen och ändringar för att uppfylla skyldigheterna enligt dataskyddsförordningen. Vi belyser även vissa tekniska förutsättningar som måste finnas på plats för att tillse förenlighet med nämnda regelverk.

Sekretessskydd vid ansökan om statsbidrag för särskilt pedagogiskt stöd

Vi har undersökt behovet av skydd för uppgifter om enskildas personliga förhållanden i ärenden om statsbidrag respektive särskilda medel för särskilt pedagogiskt stöd inom yrkeshögskolan och konst- och kulturutbildning med statsbidrag. Det ska ställas mot intresset av insyn i sådana ärenden. Att det är frågan om offentliga medel talar för behov av insyn. Samtidigt kan uppgifter om personliga förhållanden i själva ansökan, intyg och utlåtande vara av mycket integritetskänslig karaktär. Vi anser att behovet av insyn bör kunna tillgodoses genom de uppgifter som framgår av själva besluten om statsbidrag eller särskilda medel, som innehåller vissa grundläggande uppgifter – bland annat omfattningen av beviljat stöd.

Med hänsyn till den integritetskänsliga information som kan finnas i ärendena bedömer vi att det finns behov av sekretess till skydd för uppgif-

Konsekvenser

Våra förslag förväntas bidra till bättre förutsättningar för alla som verkar inom yrkeshögskolan och förtydligar yrkeshögskolans roll. Förslagen innebär även ökade möjligheter till progression inom yrkeshögskolan och ytterst till en bättre fungerande kompetensförsörjning.

Flera av förslagen medför ökade kostnader för staten då det handlar om att öka antalet utbildningsplatser, stärka upp delar som till exempel förbättrade systemstöd och ökad rättssäkerhet i processer. Samtidigt innebär våra förslag viss möjlighet till effektiviseringar och bättre nyttjande av statsbidraget för yrkeshögskoleutbildning.

Vi redogör för konsekvenserna av våra förslag ur flera perspektiv, framför allt gällande studerande, utbildningsanordnare och MYH samt hur förslagen kan finansieras. Även andra aktörer påverkas av våra förslag såsom systemleverantörer och andra myndigheter.

Den största utgiften kommer med en expansion av yrkeshögskolan. Behoven av yrkeshögskoleutbildad kompetens är stora i förhållande till yrkeshögskolans utbud, inte minst för att klara Sveriges klimatmål och bidra till en hållbar utveckling. Studier har pekat på att satsningar på yrkeshögskoleutbildning är samhällsekonomiskt lönsamt och bidrar både till att individer stärker sin position på arbetsmarknaden och till en bättre kompetensförsörjning som bidrar till ökad produktivitet och tillväxt. Vi ser det därför som motiverat att tillföra nya medel för att investera i yrkeshögskolan och erbjuda fler utbildningsplatser.

Förslag till lag om ändring i lagen (2009:128) om yrkeshögskolan

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (2009:128) om yrkeshögskolan
dels att 2 och 14 §§ ska ha följande lydelse,
dels att det ska införas två nya paragrafer, 13 a och 13 b §§, och närmast före 13 a § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

I lagen avses med

– *studerande*: den som är antagen till och bedriver studier vid en utbildning som ingår i yrkeshögskolan,

– *uppdragsutbildning*: utbildningsverksamhet som anordnas mot ersättning från uppdragsgivare som inte är en fysisk person och där uppdragsgivaren utser den som ska få delta i utbildningen,

– *utbildningsanordnare*: den som har det huvudsakliga ansvaret för utbildningen,

– *yrkeshögskolan*: samtliga utbildningar som avses i 7 § och som inte är utbildningar enligt högskolelagen (1992:1434) eller kan leda fram till en examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina, och

– *årsplats*: en studerandeplats i heltidsutbildning som omfattar 40 veckor.

Ledningen av utbildningen

13 a §

Utbildningsanordnaren ansvarar för att utbildningsverksamheten genomförs enligt denna lag och enligt föreskrifter som har meddelats i anslutning till lagen.

Det ska hos utbildningsanordnaren finnas en ledningsgrupp för utbildningen. Ledningsgruppen ska

1. anta sökande till utbildningen,

2. pröva frågor om tillgodoräkande, och

3. svara för att ett systematiskt kvalitetsarbete bedrivs.

Ledningsgruppen får, i den utsträckning regeringen meddelar föreskrifter om det, besluta att

uppgifter som avses i andra stycket 1 ska utföras av utbildningsanordnaren.

Regeringen får meddela föreskrifter om ledningsgruppens sammansättning och ytterligare föreskrifter om utbildningsanordnarens och ledningsgruppens uppgifter.

13 b §

En sådan utbildningsanordnare som ska tillämpa förvaltningslagen (2017:900) och ledningsgruppen hos en sådan utbildningsanordnare behöver inte tillämpa bestämmelserna i 25 och 32 §§ i den lagen om kommunikation och motivering av beslut i ärenden om antagning enligt 13 a § andra stycket 1.

Om en motivering har utelämnats ska en sådan om möjligt lämnas i efterhand, om någon enskild begär det och det behövs för att han eller hon ska kunna ta till vara sin rätt.

14 §¹

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om vilka examina som får avläggas inom yrkeshögskolan.

Utbildningsanordnaren får utfärda utbildningsbevis och examensbevis. Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om utbildningsbevis och examensbevis.

Regeringen får meddela föreskrifter om

- 1. betygssättning, och*
- 2. vem som får utfärda examensbevis och utbildningsbevis.*

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela föreskrifter om examensbevis och utbildningsbevis.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Prop. 2025/26:173
Bilaga 2

Härigenom föreskrivs att 23 kap. 7 och 8 §§ offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

23 kap.

7 §¹

Sekretess gäller hos Skolväsendets överklagandenämnd i ärenden som uppkommit där till följd av överklagande av beslut samt i tillsynsverksamhet hos Statens skolinspektion och Myndigheten för yrkeshögskolan samt hos Lärarnas ansvarsnämnd i ärenden om legitimation, för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretess gäller hos Myndigheten för yrkeshögskolan i ärenden om statsbidrag eller särskilda medel för särskilt pedagogiskt stöd för uppgift om en enskilds personliga förhållanden, om det kan antas att den enskilde eller någon närstående till denne lider men om uppgiften röjs.

Sekretessen gäller inte beslut i ärende.

För uppgift i en allmän handling gäller sekretessen i högst sjuttio år.

23 kap.

8 §²

Den tystnadsplikt som följer av 1 § inskränker rätten enligt 1 kap. 1 och 7 §§ tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 1 och 10 §§ yttrandefrihetsgrundlagen att meddela och offentliggöra uppgifter.

Den tystnadsplikt som följer av 2–5 §§ inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift som hänför sig till annat än ett ärende om tillrättaförande av en elev eller skiljande av en elev från vidare studier.

Den tystnadsplikt som följer av 2–5 §§ och 7 § andra stycket inskränker rätten att meddela och offentliggöra uppgifter, när det är fråga om uppgift som hänför sig till annat än ett ärende om tillrättaförande av en elev eller skiljande av en elev från vidare studier.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2025.

¹ Senaste lydelse 2011:191.

² Senaste lydelse 2018:1919.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Affärsverket svenska kraftnät, Almega Aktiebolag, Arbetsförmedlingen, Bodens kommun, Borås kommun, Centrala studiestödsnämnden, Elsäkerhetsverket, Energiföretagen Sverige, Eskilstuna kommun, Fagersta kommun, Folkbildningsrådet, Folkuniversitetet, Fortifikationsverket, Föreningen Installatörsföretagen, Föreningen Teknikföretagen i Sverige, Företagarna, Förhandlings- och samverkansrådet PTK, Försvarsmakten, Försäkringskassan, Gotlands kommun, Göteborgs kommun, Halmstads kommun, Hantverksakademien i Sverige AB, Hudiksvalls kommun, Hultsfreds kommun, Högskolans avskiljandenämnd, Högskolan Väst, Industrirådet, Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering, INSU AB, Integritetsskyddsmyndigheten, Kammarrätten i Stockholm, Karlskoga kommun, Konkurrensverket, Konstränsnämnden, Kustbevakningen, Ladokkonsortiet, Landsorganisationen i Sverige (LO), Lernia AB, Luftfartsverket, Luleå tekniska universitet, Malmö kommun, Malmö universitet, Myndigheten för civilt försvar (tidigare Myndigheten för samhällsskydd och beredskap), Myndigheten för delaktighet, Myndigheten för digital förvaltning, Myndigheten för yrkeshögskolan, Mälardalens universitet, Naturvårdsverket, Norrköpings kommun, Nämnden för hemslöjdsfrågor, Regelrådet, Region Dalarna, Region Norrbotten, Region Skåne, Region Västerbotten, Region Östergötland, Riksantikvarieämbetet, Riksförbundet Vuxenutbildning i Samverkan (VIS), Ronneby kommun, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet), Sandvikens kommun, Sjöfartsverket, Skellefteå kommun, Specialpedagogiska skolmyndigheten, Statens energimyndighet, Statens institutionsstyrelse, Statens kulturråd, Statens skolinspektion, Statens skolverk, Statistiska centralbyrån, Statskontoret, Stiftelsen högskolan i Jönköping, Stockholms kommun, Svenskt Näringsliv, Sveriges akademikers centralorganisation (Saco), Sveriges förenade studentkårer (SFS), Sveriges Kommuner och Regioner, Sveriges Lärare, Sveriges universitets- och högskoleförbund, Tillväxtverket, Tjänstemännens Centralorganisation (TCO), Trafikverket, Trelleborgs kommun, Tullverket, Umeå universitet, Unionen, Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet, Verket för innovationssystem, Vetenskapsrådet, Visita, Västerviks kommun, Västra Götalandsregionen, Yrkeshögskoleförbundet i Sverige, Överkalix kommun och Överklagandenämnden för högskolan.

Därutöver har yttranden inkommit från AcadeMedia AB, Djurbranschens Yrkesnämnd (DYN), Föreningen Byggföretagen i Sverige, Hushållningssällskapet Kalmar Kronoberg Blekinge, IKEM – Innovations- och kemiindustrierna i Sverige AB, Järnvägsskole, Kungl. Musikaliska Akademien, Malmö Yrkeshögskola, Mälardalsrådet, Naturbrukets yrkesnämnd, Naturbruksskolornas förening, Naturvetarna, Rörelsefolkhögskolornas Intresseorganisation (RIO), Skånes folkhögskolor i samverkan, Småföretagarnas Riksförbund, Stiftelsen hantverk och utbildning, Svensk Kollektivtrafik, Svensk Scenkonst, Sveriges Vägledarförening, Swedsoft, TechSverige och Tågföretagen.

Följande remissinstanser har inte svarat eller angett att de avstår från att lämna några synpunkter: Alvesta kommun, Arjeplogs kommun, Bergssko-

lan Kompetensutveckling Aktiebolag, Fria konstnärliga och hantverksinriktade utbildningar (FRIKS), Funktionsrätt Sverige, Hässleholms kommun, Konstnärliga och Litterära Yrkesutövares Samarbetsnämnd (KLYS), Laxå kommun, Nätverket unga för tillgänglighet (NUFT), Oxelösunds kommun, Riksrevisionen, RISE Research Institutens of Sweden AB, Robertsfors kommun, Sollefteå kommun, Stiftelsen yrkeshögskolan Sverige, Strömsunds kommun, Svenska Naturskyddsföreningen, Torsby kommun, TUC Sweden AB, Vara kommun, Yrkesnämnden för Film och TV, Åmåls kommun och Älvdalens kommun.

Prop. 2025/26:173
Bilaga 3

Sammanfattning av promemorian Överlåtelse av förvaltningsuppgift inom nordiskt forskningssamarbete (U2025/00994)

I promemorian föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer genom en ny lag ska bemyndigas att beslut att Nordforsk, som är en institution för forskningssamarbete underställd Nordiska ministerrådet, ska ha rätt att pröva frågor om tilldelning av forskningsmedel för forskning inom ramen för det nordiska samarbetet under Nordiska ministerrådet. Förslaget innebär att en förvaltningsuppgift som även kan innefatta myndighetsutövning överläts till en internationell inrättning.

Syftet är att Sverige ska kunna delta i det nordiska forskningssamarbetet under likvärdiga förutsättning som övriga nordiska länder.

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2026.

Förslag till lag om överlämnande av förvaltningsuppgifter till Nordforsk

Härigenom föreskrivs följande.

1 § Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får besluta att Nordforsk ska ha rätt att pröva frågor om tilldelning av forskningsmedel för forskning inom ramen för det nordiska samarbetet under Nordiska ministerrådet.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2026.

Förteckning över remissinstanserna

Efter remiss har yttranden kommit in från Forskningsrådet för hälsa, arbetsliv och välfärd, Forskningsrådet för miljö, areella näringar och samhällsbyggande, Göteborgs universitet, Kammarrätten i Stockholm, Karolinska institutet, Lunds universitet, Myndigheten för civilt försvar (tidigare Myndigheten för samhällsskydd och beredskap), Nordforsk, Nordiska ministerrådet, Statens energimyndighet, Umeå universitet, Universitetskanslersämbetet, Uppsala universitet (juridiska fakulteten) och Vetenskapsrådet.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 mars 2026

Närvarande: statsminister Kristersson, ordförande, och statsråden Busch, Svantesson, Waltersson Grönvall, Jonson, Strömmer, Forssmed, Tenje, Slottnér, Wykman, Malmer Stenergård, Kullgren, Liljestränd, Bohlin, Carlson, Rosencrantz, Dousa, Larsson, Britz, Mohamsson, Lann

Föredragande: statsrådet Mohamsson

Regeringen beslutar proposition Framtidens yrkeshögskola